

T. C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**ANKARA VALİLİĞİ YATIRIM İZLEME VE
KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI**
2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Kasım 2019

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	11
8.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	26
9.	EKLER.....	80

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Yapısı.....	3
Tablo 2: 2018 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı	6
Tablo 3: 2018 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı	6
Tablo 4: 2018 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler	7
Tablo 5: Ankara Yatırım İzleme Ve Koordinasyon Başkanlığı Mülkiyetinde Bulunan Taşınmaz Listesi.....	24
Tablo 6: Belediyelerin 2018 Yılı K.V.K.P Tahakkuk Ve Tahsilatları (31.12.2018)	32
Tablo 7: KKER Onaylanmadığı Halde Faaliyette Bulunulan İşletme Ruhsatları.....	36
Tablo 8: Mevzuatında Öngörülen Süre Dolduğu Halde İşletmeye Geçemeyen Ruhsatlar	41
Tablo 9: Gayrisafi Hasılat Tablosu	50
Tablo 10: Teknik sorumluluk Tesis edilememiş Ruhsatlar	58

KISALTMALAR

KBS	:Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi
KHK	:Kanun Hükümünde Kararname
KKER	:Kaynak Koruma Etüd Raporu
KVKKP	:Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı
MİGEM	:Maden İşler Genel Müdürlüğü
MTA	:Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
TBMM	:Türkiye Büyük Millet Meclisi
TMMOB	:Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
YİKOB	:Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması
2. Varlık Hesaplarından Demirbaşlar Hesabına Kaydedilmesi Gereken Maddi Duran Varlık Alımlarının Binalar Hesabında Takip Edilmesi
3. Geçici Kabulü Yapılmış Yapım İşleri ile Başka Kurumlar Adına Yapılan Yapım İşlerinin İlgili Kurumlara Devredildiği Halde İdarenin Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenmeye Devam Edilmesi
4. Başkanlığa Devredilen Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması, Rayiç Bedellerinin Tespit Edilmemesi ve Buna İlişkin Muhasebeleştirme İşlemlerinin Yapılmaması

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Banka Hesabı ve Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı Arasında Uyumsuzluk Bulunması
2. Takipteki Alacaklar İçin Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının Kullanılmaması
3. Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Ödenmemesi ya da Geç Ödenmesi
4. Bazı İşletme Ruhsatlarına İlişkin Olarak İdare Tarafından Onaylanmış Bir Kaynak Koruma Etüt Raporu Bulunmadığı Halde İlgili Ruhsat Sahasında Faaliyette Bulunulması
5. Mevzuatında Belirtilen Süre Dolmuş Olmasına Rağmen Halen İşletmeye Geçememiş Olan İşletme Ruhsatlarının İptal Edilmemesi
6. Mevzuatında Belirtilen Şartlar Oluşmadığı Halde İşletme Ruhsatı Verilmesi
7. İdare Payının ve Gayrisafi Hasılatın Eksik Hesaplanması
8. Bazı İşletme Ruhsatlarına İlişkin Teknik Sorumluluğun Bulunmaması ve Gerekli İdari Yaptırımların Uygulanmaması
9. Bazı İşletme Ruhsatlarına Ait İdare Payları Zamanında Ödenmediği Halde Mevzuatında Belirlenen İdari Yaptırımların Uygulanmamış Olması
10. İş Artış ve Eksilişine İlişkin Onay Alınmadan İşlerin Yapılması ve Hakedişlerin Ödenmesi

11. Başkanlığa Ait Jeotermal İşletme Ruhsat Sahasındaki Jeotermal Kaynağın Kullanılmasına İlişkin Sözleşme Hükümlerine Riayet Edilmemesi

12. Pazarlık Usulü İle İhale Edilebilecek İşler Arasında Sayılan 21/b Yönteminin Gerekçelerinin Oluşmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu ile İl Yatırım ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanuna 6360 sayılı Kanunun 34'üncü maddesi ile eklenen “Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı” başlıklı 28/A maddesi ile Büyükşehir Belediyelerinin bulunduğu illerde genel bütçeli idare olarak Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları kurulmuştur.

674 sayılı KHK'nın 35'inci maddesiyle 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu ile İl Yatırım ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 28/A maddesinde yapılan değişiklikle Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları, 01.09.2016 tarihinden itibaren genel bütçe kapsamındaki idare olmaktan çıkarılarak, kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli idareye dönüştürülmüştür. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş ile birlikte 3152 sayılı Kanun'da 703 sayılı KHK ile değişiklik yapılmış, bazı maddeler ilga edilmiştir.

10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin “Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı” başlıklı 273'üncü maddesi ile Büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinin etkin olarak yapılması, izlenmesi ve koordinasyonu, acil çağrı, afet ve acil yardım hizmetlerinin koordinasyonu ve yürütülmesi, ilin tanıtımı, gerektiğinde merkezi idarenin taşrada yapacağı yatırımların yapılması ve koordine edilmesi, temsil, tören, ödüllendirme ve protokol hizmetlerinin yürütülmesi, ildeki kamu kurum ve kuruluşlarına rehberlik edilmesi ve bunların denetlenmesini gerçekleştirmek üzere valiye bağlı olarak kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kurulmuştur.

4 Nisan 2014 ve tarihli 28962 Sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Yatırım İzleme Ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları İle Çalışma Usul Ve Esaslarına Dair Yönetmelik'in "Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları” başlıklı 5'inci maddesinde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir.

Mevzuat

3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat Kanunu

5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Kontrol Kanunu

Yatırım İzleme Ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği

Yatırım İzleme Ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki Ve Sorumlulukları İle Çalışma Usul Ve Esaslarına Dair Yönetmelik

112 Acil Çağrı Merkezleri Kuruluş, Görev Ve Çalışma Yönetmeliği

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu

3213 sayılı Maden Kanunu

4562 sayılı OSB Kanunu

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu

5686 sayılı Jeotermal ve Doğal Mineralli Sular Kanunu

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği

Taşınır Mal Yönetmeliği

Şehitlik Yönetmeliği

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Valiye bağlı olarak kurulan özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının teşkilat yapısı 04.04.2014 tarih ve 28962 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları İle Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik’te düzenlenmiştir. Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde “b) Başkan: Vali veya valinin görevlendirdiği vali yardımcısını ifade eder.” denilerek Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının sevk ve idaresini yapacak makam belirlenmiştir.

“Teşkilat, Görev, Yetki ve Sorumluluklar” başlıklı 4’üncü maddesine göre Başkanlık

aşağıda belirtilen müdürlüklerden oluşur;

- a) Yatırım İzleme Müdürlüğü.
- b) Rehberlik ve Denetim Müdürlüğü.
- c) Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü.
- ç) 112 Acil Çağrı Merkezi Müdürlüğü.
- d) İdari ve Mali İşler Müdürlüğü.
- e) Hukuk İşleri Müdürlüğü.
- f) Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü.

Mezkûr Yönetmelik'in 4'üncü maddesinin devamında;

“(2) Başkanlık bünyesinde valinin onayıyla geçici birimler kurulabilir. Gerektiğinde valinin onayıyla Başkanlığın görevlerini yerine getirmek üzere ilçelerde de geçici birimler kurulabilir. Başkan geçici birimlerin sevk ve idaresini yürütmek üzere birim sorumlusu görevlendirir.

(3) Başkanlığın personel ihtiyacı İçişleri Bakanlığı kadrolarında görev yapan personelden karşılanır.

(4) Vali, bu maddede belirtilen müdürlüklerde ve geçici birimlerde görev yapmak üzere uzman, sözleşmeli personel ve memurları kadro, yer ve unvanlarına bakılmaksızın Başkanlıkta görevlendirmeye yetkilidir.” denilmek suretiyle Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarında kurulması gereken birim müdürlüklerine, kurulabilecek geçici birimlere ve personel ihtiyacının karşılanma usulüne ilişkin bilgi verilmiştir.

Tablo 1: Personel Yapısı

Memur	164
İşçi	-
Geçici Görevli	60
Taşerondan Kadroya Geçen İşçi	67
Toplam	291

1.3. Mali Yapı

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları, 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu ile İl Yatırım ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile kurulmuştur.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında olmamakla birlikte, bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması ile ilgili hususlar, 30.12.2016 tarih ve 29934 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiş olup, Yönetmelik'te 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan ikincil mevzuattaki bütçe, kesin hesap, sorumluluk, hesap ve kayıt düzeni, muhasebe ve raporlamaya ilişkin benzer hükümlere yer verildiği görülmektedir. Yönetmeliğin 19'uncu maddesine göre Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri kıyasen uygulanır.

Bütçenin hazırlanmasında; Başkanlığın hedef ve planları, birimlerin ödenek talepleri, bir önceki yıl gelir gerçekleştirmeleri çerçevesinde öngörülen gelirler ve devredecek nakit imkânları dikkate alınır.

Başkanlıklar hazine yardımı taleplerini de içeren bütçe taslaklarına ilişkin çalışmalarını Mayıs ayının sonuna kadar tamamlar ve bütçe taslaklarını Valinin imzasıyla en geç 15 Haziran tarihine kadar İçişleri Bakanlığına iletir. Başkanlıkların bütçe taslaklarına ilişkin İçişleri Bakanlığı ile Başkanlık yetkilileri arasında görüşmeler yapılabilir.

İçişleri Bakanlığınca uygun görülen hazine yardımı teklifleri gerekçelerini de içerecek şekilde Bakanlık bütçesi ile birlikte Hazine ve Maliye Bakanlığına, yılı yatırım teklifleri ise Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına iletir.

İçişleri Bakanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) sunulan yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda yer alan toplam hazine yardımı ödeneği çerçevesinde Başkanlıklar itibarıyla hazine yardımı miktarlarını belirleyerek ilgili Başkanlıklara iletir. TBMM'deki bütçe görüşmelerinde Başkanlıklara yapılacak hazine yardımı ödeneklerinde değişiklik yapılması halinde İçişleri Bakanlığınca Başkanlıklar itibarıyla hazine yardımı miktarları yeniden belirlenerek Başkanlıklara bildirilir. Başkanlıklar bildirilen hazine yardımı miktarlarını dikkate alarak bütçe tekliflerini hazırlar ve Valinin onayına sunar. Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun TBMM Genel Kurulunda kabulünü müteakiben bütçeler Vali tarafından imzalanarak yürürlüğe

konulur.

Bütçe, bir metin ile eki cetvellerden oluşur. Bütçe metninde; gelir tahminleri ve bunların hukuki dayanakları, gider tahminleri, harcama yetkisinin devrine ilişkin esaslar, parasal limitler, ödenek kullanımına ilişkin esaslar ve bütçeye ilişkin diğer hususlara yer verilir.

YİKOB bütçesi vali tarafından onaylanmadan uygulanamaz.

Kesin hesap; Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından bütçesine paralel olarak hazırlanarak mali yılın bitimini takip eden mart ayı içerisinde üst yöneticinin incelemesine sunulur. Üst Yönetici kesin hesabı en geç nisan ayının sonuna kadar inceleyip gerekli düzeltmelerin yapılmasını sağlar.

Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından imza edilerek üst yöneticiye sunulan ve üst yönetici tarafından imzalanarak kabul edilen Kesin hesap 15 Hazirana kadar Vali tarafından onaylandıktan sonra kesinleşir.

YİKOB tarafından gerçekleştirilen harcamalarda ödeme belgesine bağlanacak kanıtlayıcı belgeler, bu belgelerin şekil ve türleri 15.08.2007 tarih ve 26614 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinde belirlenmiştir.

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının bütçe ve muhasebe işlemlerine ait kayıtlar ile bu kayıtlar esas alınarak üretilen tablo ve raporlar, Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından üretilmektedir. Muhasebe hizmetleri, Hazine ve Maliye Bakanlığınca sunulan Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS) kullanılarak kayıt altına alınmaktadır. Diğer işlemler için İçişleri Bakanlığının e- Bakanlık otomasyon sistemi kullanılmaktadır.

Başkanlığın 2018 yılı bütçesinde başlangıç ödenekleri toplamı 16.900.000,00 Türk Lirası olarak öngörülmüştür.

Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyi açısından dağılımı, aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2: 2018 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı

GİDER TÜRÜ	2018	YÜZDESİ
PERSONEL GİDERLERİ	31.624.007,38	1,21
SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	4.906.584,55	0,19
MAL VE HİZMET ALIMLARI	30.524.447,47	1,16
FAİZ GİDERLERİ	-	-
CARİ TRANSFERLER	1.135.943,00	0,04
SERMAYE GİDERLERİ	2.504.375.160,01	95,47
SERMAYE TRANSFERLERİ	50.199.999,16	1,91
BORÇ VERME	640.000,00	0,02
BÜTÇE GİDER TOPLAMI	2.623.406.141,57	100,00%

Başkanlığın Bütçe Giderleri 2.623.406.141,57 Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir. Bütçe Giderlerinin %95,47'si Sermaye Giderleri, 1.16'sı Mal ve Hizmet Alım Giderleri, 1,21'i ise taşerondan kadroya geçenler ile "Muhtar Ücretleri"ni kapsayan Personel Giderlerinden oluşmaktadır.

Tablo 3: 2018 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı

GELİRİN TÜRÜ	2018	YÜZDESİ
VERGİ GELİRLERİ	-	-
TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	1.013.427,77	0,04
ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	253.266.077,04	9,63
DİĞER GELİRLER	2.374.870.698,80	90,33
SERMAYE GELİRLERİ	-	-
BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	2.629.150.204,01	100,00%
BÜTÇE GELİRLERİNDEN RED VE İADELER TOPLAMI	8.054,79	
NET BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	2.629.142.149,22	

Başkanlığın 2018 yılı Bütçe Gelirleri 2.629.150.204,01 Türk Lirası, Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 8.054,79 Türk Lirası, Net Bütçe Gelirleri ise 2.629.142.149,22 Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir. Bütçe gelir kalemlerinin toplam bütçe gelirleri içindeki dağılımına bakıldığında, gelirlerin % 90,33'ünü "YİKOB'lar Tarafından Yürütülecek Hizmetler Karşılığı

Elde Edilen Gelirler” kalemini içeren Diğer Gelirler, % 9,63’ünü Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler oluşturmaktadır.

Tablo 4: 2018 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler

ÖDEME EMİRLERİ				ÖDEMELER		
2018 Yılı İçinde Alınan Ödenekler	Yapılan Tenkisler	KALAN	2018 Yılı İçindeki Ödemeler	Mahsup Dönemi İçindeki Ödemeler	TOPLAM	Ödenek Üstü Harcamalar
2.623.550.713,02	144.571,45	2.623.406.141,57	2.623.406.141,57	2.741.328,00	2.626.147.469,57	-

Yukarıdaki tabloda belirtildiği üzere Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu verilerine göre 2018 Yılı İçinde Alınan Ödeme Emirleri 2.623.406.141,57 Türk Lirası, 2018 Yılı İçindeki Ödemeler ise 2.623.406.141,57 Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Kurumun bütçesi ve muhasebe işlemlerine ilişkin esas ve usuller aynı Kanun’un 28/A maddesinin beşinci fıkrasına dayanılarak hazırlanan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Bununla beraber, bu yönetmelikte hüküm bulunmayan haller için 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuatının geçerli olacağı belirtilmiştir.

Sözü edilen Yönetmelik, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının (YİKOB) ilgili mevzuata ve uluslararası standartlara uygun olarak genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde bütçelerini hazırlanmasını öngörmektedir. Ayrıca, malî kaynaklarının yönetilmesi ve kontrolü, hesap ve kayıtların tutulması ve raporlanmasında kullanılacak muhasebe standartlarının ilgili kişilerin bilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesi ve raporlanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Başkanlıklar, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde yer alan hesap planı ve bu hesap planına göre oluşturulan detaylı hesap planını kullanırlar.

Hesap planında yer almamakla birlikte Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği Çerçeve Hesap Planında yer alan her hangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa yönetmelikteki hesap planına hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlık yetkilidir.

Başkanlıkların muhasebe ve raporlama işlemleri, 3/12/2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve 27/5/2016 tarihli ve 29724 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin ilgili hükümlerine göre yapılır. Bu Yönetmelik’in 485’inci maddesinde YİKOB tarafından hazırlanması gereken mali tabloları belirlenmiştir. Denetim, aşağıda sıralanan mali tablolar üzerinden sonuçlandırılmıştır.

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

4) Yevmiye Defteri

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle

gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile büyükşehirlerde bulunan İl Özel İdareleri yerine 30 Büyükşehir Belediyesi bulunan İllerde kurulan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları kurulmuştur. 1 Eylül 2016 Tarihli ve 29818 Sayılı Resmî Gazete'nin 2. mükerrer sayısında yayımlanan 674 sayılı KHK'nın 35. ve 36. maddeleri ile 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun'un YİKOB'larla ilgili 28/A maddesine kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli ibaresi eklenmiştir.

2012 yılından 2018 yılına kadar geline zaman diliminde, organizasyon yapısındaki köklü değişiklikler, İl Özel İdarelerinin Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlıklarına (YİKOB) dönüşürken çeşitli sıkıntılar yaşanmasına yol açmıştır. Başkanlığın organizasyon yapısı, görev tanımları ve çalışma süreçleri İçişleri Bakanlığınca çıkarılan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik ile belirlenmiştir.

Söz konusu Yönetmelikte iç kontrol sistemine ilişkin herhangi bir düzenleme veyahut iç kontrol sisteminin kurulması ve etkin işleyişine dair herhangi bir yetki, görev ve sorumluluk tanımlanmamıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nda yer almayan YİKOB'ların bütçe oluşturma, muhasebe ve kayıt düzenleri de İçişleri Bakanlığınca çıkarılan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile düzenlenmektedir. Özellikle bütçe oluşturma, bütçelerin kullanımı ve bütçe uygulamalarının raporlanması ve mali tablo

oluşturma süreçleri konusunda, 5018 sayılı kanun ve ikincil mevzuatına atıflar yapılarak ortaya çıkan karmaşıklığın giderilmesine çalışılmıştır.

Sonuç olarak stratejik plan, performans programı, iç denetim gibi 5018 sayılı sayılı Kanun ile getirilmiş uygulamaların, tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli kuruluş olan YİKOB lar için geçerli olmadığı, ön mali kontrol yetkilisinin ise Strateji ve Koordinasyon Müdürü ile eş tutulduğu anlaşılmaktadır.

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı 5018 sayılı Kanuna tabi olmadığından, bu Kanunun tanımladığı şekilde bir iç kontrol sistemi bulunmamakta olup herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının mali tablo ve muhasebe kayıtları ile kültür ve taşınmaz varlıklarının korunmasına ait katkı payı işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Belediyelerce katkı payı olarak tahsil olunan tutarların YİKOB’a bildirilmesi sonrası tahakkuk esaslı muhasebe gereği yapılması gereken tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı ve bu payların banka hesabına yatırılmasıyla birlikte 120 Gelirlerden Alacaklar ve 600 Gelirler Hesabına alındığı tespit edilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu’nun “*Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Yardım Sağlanması ve Katkı Payı*” başlıklı 12’nci maddesinde;

“Belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci ve 18 inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk

---

eden emlak vergisinin % 10'u nispetinde Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir.

...

Bu madde uyarınca tahakkuk eden katkı payları hakkında 1319 sayılı Kanunun üçüncü kısmı hükümleri uygulanır. Katkı paylarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ile Bakanlık tarafından belirlenir.

...”

hükmü yer almaktadır.

6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un “Çeşitli Hükümler” başlıklı 3'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında;

“21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12 nci maddesi kapsamında il özel idarelerince kullanılan haklar ve yetkiler ile yürütülen görevler, il özel idaresi bulunmayan illerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığınca kullanılır ve yürütülür. Bahsedilen kanun hükmü uyarınca toplanan taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı tutarları, defterdarlıklar bünyesinde açılan emanet hesaplarına aktarılır. Toplanan paraların yüzde yirmilik kısmı Kültür ve Turizm Bakanlığının öncelik vereceği projelerde kullanılır. Yıl içinde proje karşılığı tahsis edilmeyen miktar aynı amaçla kullanılmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine aktarılır. Aktarılan bu miktarları aynı amaçla kullanmak üzere gelecek yıl bütçesine aktarmaya Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilidir.”

hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm gereğince, belediyelerce tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payının Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığınca takip edilmesi ve kullanılması gerekmektedir.

Öte yandan, söz konusu tutarların takip ve tahsil işlemleri ile gelir kayıtlarının nasıl yapılacağı Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde açıkça düzenlenmiştir. Yönetmeliğin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına ilişkin işlemleri düzenleyen “Hesaba ilişkin

işlemler” başlıklı 87’nci ve “*Hesabın işleyişi*” başlıklı 88’inci maddelerinde;

“a) *Gelirlerden alacakların tahakkuk işlemleri*

1) *İlgili servislerce tahakkuk bordroları ile ya da tahakkuk fişleri ile muhasebe birimine bildirilen gelirlerden alacak tahakkukları, düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara alınarak tahakkuk kayıtları yapılır. Gün içindeki gelirlerden alacak tahakkukları gün sonuna kadar muhasebe servisine bildirilir. İlgili mevzuatı uyarınca diğer kamu idarelerinden alınması gereken yardımlar, paylar veya benzeri gelirler ile nakden alınacak hasılat ve kâr payları tahakkuk ettiğinde gelirlerden alacaklar hesabına kaydedilir. Bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili gereken tutarlar bu hesaba, içinde bulunulan dönemi takip eden dönemlerde tahsili gereken tutarlar ise duran varlıklar ana hesap grubunda yer alan gelirlerden alacaklar hesabına kaydedilerek izlenir. Duran varlıklar ana hesap grubunda yer alan gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonlarında vadesi bir yılın altına inenler bu hesaba aktarılır. Nitelikleri itibarıyla tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan tahsilatlar, bu hesapla ilişkilendirilmez.*

...

Hesabın işleyişi

MADDE 88 – (1) Gelirlerden alacaklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) *Borç*

1) *Gelir tahakkuk tutarları bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.*

2) *Tahakkuktan fazla tahsilatın iadesi gerektiği takdirde, iade edilecek tutar bir taraftan bu hesaba borç, ilgili hesaba alacak; diğer taraftan 810- Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Hesabına borç, 805-Gelir Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.*

3) *Tecil ve tehiri kaldırılan alacaklardan bu hesabı ilgilendiren tutarlar bu hesaba borç, vadesine göre 122-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı veya 222-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına alacak kaydedilir.*

4) *Bu hesapta kayıtlı alacaklar için tahakkuk ettirilen faiz tutarları bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.*

5) 220-Gelirlerden Alacaklar Hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inen tutarlar bu hesaba borç, 220-Gelirlerden Alacaklar Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1) Bu hesapta kayıtlı alacaklardan, nakden veya mahsuben yapılan tahsilat bir taraftan bu hesaba alacak, 100-Kasa Hesabı, 102-Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan 800- Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilir.

...”

denilmektedir.

Belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca, belediyelerin emlak vergisi gelirlerinden taşınmaz kültür varlıklarının korumasına katkı payı adı altında toplanan tutarların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde, belediyelerden bildirimler geldiğinde 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ve 600 Gelirler Hesabının kullanılarak tahakkuk kaydının yapılması, katkı payı banka hesabına yattığında ise gelen tutar 102 Banka Hesabına alınarak ve 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı kapatılarak işlem yapılması gerekmektedir. Gelir ve giderlerin tahakkuk ettirildikleri yılın hesaplarında gösterilmesi, bütçe işlemlerinin ise nakit esasında muhasebeleştirilmesi tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin gereğidir.

Ancak, uygulamada belediyelerce katkı payı olarak tahsil olunan tutarların Başkanlığa bildirilmesi sonrası tahakkuk esaslı muhasebe gereği yapılması gereken tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı, payların banka hesabına yatırılmasıyla birlikte tahakkuk kaydının yapılarak 120 Gelirlerden Alacaklar ve 600 Gelirler hesaplarında izlendiği görülmüştür. Kamu idaresinin işlemleri incelendiğinde 2018 yılı için tahakkuk etmiş olan tutar olarak 78.805.532,72 Türk Lirasıdır. Söz konusu tutar 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında kayıt altına alınmadığı için sadece tahsilat aşamasında mali tablolara yansımaktadır.

Sonuç olarak, belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca belediyelerin emlak vergisi gelirlerinden taşınmaz kültür varlıklarının korumasına katkı payı adı altında toplanarak Başkanlığın emanet hesabında izlenen tutarların temel muhasebe kavramlarına uygun olarak tahakkuk kayıtlarının yapılması, böylece yılı itibariyle kuruma yatırılması gereken toplam katkı payı tutarı ile yatırılan tutarların karşılaştırılmasının sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Başkanlığımız tarafından, ilgili Belediyeler tarafından gönderilen kültür varlıkları katkı payı tutarları, 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı kullanılarak tahakkuk kaydı yapılacaktır.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında, başkanlığımız tarafından, ilgili Belediyeler tarafından gönderilen kültür varlıkları katkı payı tutarları, 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı kullanılarak tahakkuk kaydı yapılacağı ifade edilmiştir.

Ancak, mevcut durum Başkanlığın 2018 yılı mali tablolarınının 12 Faaliyet Alacakları Hesap grubuna ilişkin tam ve doğru bilgi vermemesine neden olmaktadır.

BULGU 2: Varlık Hesaplarından Demirbaşlar Hesabına Kaydedilmesi Gereken Maddi Duran Varlık Alımlarının Binalar Hesabında Takip Edilmesi

Ankara Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından satın alınan maddi duran varlık niteliğindeki demirbaş alımların ilk önce 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında, ardından 252 Binalar Hesabında takip edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "25 Maddi duran varlıklar" başlıklı 186'ncı maddesinde;

"(1)Bu hesap grubu, kurumca, faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılır.

(2) Maddi duran varlıklar niteliklerine göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

250 Arazi ve Arsalar Hesabı

251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı

252 Binalar Hesabı

253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı

254 Taşıtlar Hesabı

255 Demirbaşlar Hesabı

256 Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı

257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı

259 Yatırım Avansları Hesabı”

hükmü getirilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 255 Demirbaşlar hesabı ile ilgili düzenlemeler getiren “Hesabın niteliği” başlıklı 198’inci maddesinde;

“(1) Bu hesap, kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için kullanılır.”,

hükmü getirilmiştir.

“Hesabın işleyişi” başlıklı 199’uncu maddesi;

“Demirbaşlar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

1) Bütçeye gider kaydıyla edinilen demirbaş tutarları, bir taraftan bu hesaba borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.

...

b) Alacak

1) Satılan demirbaşların, bir taraftan kayıtlı değerleri bu hesaba, satış bedeli ile net değeri arasındaki olumlu fark 600-Gelirler Hesabına alacak, satış bedeli 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara, ayrılmış olan amortisman tutarları 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına, satış bedeli ile net değeri arasındaki olumsuz fark 630-Giderler Hesabına borç; diğer taraftan satış bedeli 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilir.

...

3) Diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredilen demirbaşların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak; birikmiş amortisman tutarları 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına, kalanı 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir

...”

şeklinde düzenlenmiştir.

Yukarıda ayrıntısı belirtildiği üzere kurumun başka kurumların faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılmak üzere alınan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için 255 Demirbaşlar Hesabı kullanılması ve ilgili kuruma devrinin de 255 Demirbaşlar Hesabından taşınır çıkışı yapılarak, ilgili kurumun da demirbaşlarının kaydının sağlanması gerekmektedir.

Başkanlık tarafından satın alınan maddi duran varlık niteliğindeki demirbaş alımlarının 255 Demirbaşlar Hesabında takip edilmesi gerektiği halde 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından düşülerek 252 Binalar Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Maddi duran varlık niteliğinde olan kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların satın alınması durumunda, yapılan bu harcamaların söz konusu mevzuat hükümlerine göre muhasebeleştirilmesi uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Başkanlığımız tarafından, gerek Başkanlığımıza gerekse diğer kamu idareleri adına alınan demirbaş niteliğindeki varlıklar, 255-Demirbaşlar Hesabı kullanılmak suretiyle muhasebeleştirilmekte ve başka kurumlar adına alınan demirbaşlar ise yine 255-Demirbaşlar Hesabından çıkış yapılarak ilgili Kuruma devredilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında gerek Başkanlığımıza gerekse diğer kamu idareleri adına alınan demirbaş niteliğindeki varlıklar, 255-Demirbaşlar Hesabı kullanılmak suretiyle muhasebeleştirilmekte ve başka kurumlar adına alınan demirbaşlar ise yine 255-Demirbaşlar Hesabından çıkış yapılarak ilgili Kuruma devredilmekte olduğu ifade etmiştir.

Ancak, Başkanlık tarafından satın alınan maddi duran varlık niteliğindeki demirbaş alımlarının 255 Demirbaşlar Hesabında takip edilmesi gerektiği halde Yapım işi kapsamında ihale edilmesi nedeniyle, hakediş ödemesinin tamamı içinde demirbaşlar olduğu halde 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından düşülerek 252 Binalar Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Maddi duran varlık niteliğinde olan kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların satın alınması durumunda, yapılan bu harcamaların söz konusu mevzuat hükümlerine göre muhasebeleştirilmesi uygun olacağı düşünülmektedir.

Mevcut durum Başkanlığın 2018 yılı mali tablolarının 255 Demirbaşlar Hesabına ilişkin tam ve doğru bilgi vermemesine neden olmaktadır.

BULGU 3: Geçici Kabulü Yapılmış Yapım İşleri ile Başka Kurumlar Adına Yapılan Yapım İşlerinin İlgili Kurumlara Devredildiği Halde İdarenin Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenmeye Devam Edilmesi

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından geçici kabulü yapılan yapım işleri ile başka kurumlar adına yapılan yapım işlerinin ilgili kuruma devredilmesine rağmen kurum mali tablolarında 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenmeye devam edildiği görülmüştür.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının görev ve yetkilerini düzenleyen Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik'in "Yatırım İzleme Ve Koordinasyon Başkanlığının Görev, Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 5'inci maddesinde "*Gerektiğinde merkezi idarenin taşrada yapacağı yatırımları yapmak ve koordine etmek,*

Kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülmesi gereken yatırım ve hizmetlerin gerektirdiği araç, gereç, makine, bina ve tesisleri kiralamak,

İlin ihtiyaçları çerçevesinde gerektiğinde her türlü yatırım ve hizmetleri yerine getirebilmek amacıyla, kamu kurum ve kuruluşlarıyla, diğer tüzel kişilerle ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapmak ve ortak projeler yürütmek." denilmek suretiyle ildeki her türlü kamu yatırımlarına Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından girilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "25 Maddi Duran Varlıklar" başlıklı 186'ncı maddesinde;

"(1) Bu hesap grubu, kurumca, faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılır.

(2) Maddi duran varlıklar niteliklerine göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

250 Arazi ve Arsalar Hesabı

251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı

252 Binalar Hesabı

253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı

254 Taşıtlar Hesabı

255 Demirbaşlar Hesabı

256 Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı

257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı

259 Yatırım Avansları Hesabı”, hükmü getirilmiştir.

“Hesap grubuna ilişkin işlemler” başlıklı 187’inci maddesinde de Maddi Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin düzenlemeler getirilmiştir.

252 Binalar Hesabını açıklayan “Hesabın niteliği” ve “Hesabın işleyişi” başlıklı 192 ve 193’üncü maddelerinde ise;

“Binalar hesabı, eklenti ve bütünleyici parçaları dâhil olmak üzere, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılır.

Binalar Hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

1) Bütçeye gider kaydıyla satın alınan binaların maliyet bedeli bir taraftan bu hesaba borç, kesintiler ilgili hesaplara, ödenmesi gereken tutar 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.

2) *Bütçeye gider kaydıyla gerçekleştirilip yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenen bina yapımına ilişkin tutarlar binanın tamamlanıp geçici kabulün yapılması ile birlikte, bu hesaba borç, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına alacak kaydedilir.*” denilmektedir.

Yönetmeliğin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının “ *Hesabın niteliği*” ni düzenleyen 204’üncü maddesinde;

“(1) *Bu hesap, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar izlenmesi için kullanılır.*” ,

Yönetmeliğin “*Hesabın İşleyişi*” başlıklı 205’inci maddesinde de;

“(1) *Yapılmakta olan yatırımlar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.*

a) Borç

1) *Gerek yılı içerisinde gerekse yıllara sari olarak yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak tutarlar, bir taraftan bu hesaba borç, kesintiler ilgili hesaplara, ödenecek tutar 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.*

2) *Söz konusu tutar taahhütler hesabında izlenen bir taahhüde ilişkin bir ödeme ise, 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına borç, 920-Gider Taahhütleri Hesabına alacak kaydedilir.*

b) Alacak

1) *Tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarlar bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilir.*”

hükmü getirilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat uyarınca, Başkanlık tarafından gerçekleştirdikleri maddi duran varlık alımına ilişkin yaptıkları harcamaları 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabında izlenen

yapım işlerinin geçici kabul işleminden sonra ilgili varlık hesabına aktarılması; kamu idareleri adına maddi duran varlık alımlarının ilgili kuruma devrinden sonra ise ilgili varlık hesabının mali tablolarında ilgili hesaptan düşülmesi gerekmektedir.

Ancak, uygulamada Başkanlık tarafından yapımı yürütülen ve geçici kabulü yapılan yapım işlerinin toplam tutarı 660.836.861,11 Türk Lirası iken ilgili varlık hesabına alınan tutar 53.003.449,56 Türk Lirası olarak muhasebe kayıtlarında görülmektedir. 607.833.411,55 Türk Lirası fark kadar geçici kabulü yapıldığı halde ilgili varlık hesabına aktarılmaması nedeniyle eksik kayıt yapıldığı görülmüştür.

Ayrıca, uygulamada Başkanlık tarafından yapımı yürütülen ve geçici kabulü yapılan maddi duran varlıklarına ilişkin işlerinin ilgili kuruma devredilmesine rağmen kayıtlardan düşülmeyip, ilgili kuruma devredildiği halde başkanlığın mali tablolarının 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında toplam 321.841.909,16 Türk Lirası izlenmeye devam edildiği görülmektedir.

Belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenen söz konusu yapım işlerine ait tutarların, geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılmasının ve ilgili kuruma devredilmesi ile birlikte kurumun mali tablolarının maddi duran varlık hesaplarından düşülmesi gerektiği uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Başkanlığımız tarafından, diğer Kamu İdareleri adına yaptırılmakta olan yatırımlar 258- Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenmektedir. Bu hesapta izlenen tutarlardan, geçici kabulü yapılmış olan işlere ait kısımlar, mevzuat hükümleri doğrultusunda ilgili maddi duran varlık hesabına alınacak ve ilgili kamu idaresine devri sağlanacaktır.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, Kamu İdareleri adına yaptırılmakta olan yatırımların 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenen tutarlardan, geçici kabulü yapılmış olan işlere ait kısımlar, mevzuat hükümleri doğrultusunda ilgili maddi duran varlık hesabına alınacak ve ilgili kamu idaresine devri sağlanacağı belirtilmiştir.

Ancak mevcut durum Başkanlığın 2018 yılı mali tablolarının 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap grubuna ilişkin tam ve doğru bilgi vermemesine neden olmaktadır.

BULGU 4: Başkanlığa Devredilen Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması, Rayiç Bedellerinin Tespit Edilmemesi ve Buna İlişkin Muhasebeleştirme İşlemlerinin Yapılmaması

Ankara Valiliği Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığı mülkiyetinde bulunan taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı, rayiç bedellerinin tespit edilmediği ve buna ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

01.09.2016 tarihli ve 29818 sayılı mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan 674 sayılı KHK’nın 36’ncı maddesinde;

“6360 sayılı Kanunla tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine ait taşınmazlardan ilgisi nedeniyle Hazineye devredilen ancak halen başkanlığın kullanımında olan taşınmazlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde ilgili başkanlığın talebi ve defterdarlık tarafından tapu müdürlüğüne başvurulması üzerine tapuda bu başkanlık adına devir ve tescil edilir.”

denilmiştir.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin *“Taşınmaz mal işlemleri”* başlıklı 18’inci maddesinde Başkanlığın, mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydında ve icmal cetvellerinin düzenlenmesinde, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmiştir.

02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin *“Kayıt ve kontrol işlemleri”* başlıklı 5’inci maddesinde; kamu idarelerine ait taşınmazların kayıt işlemlerinin belgeye dayanması gerektiği ve Yönetmelik Eki 1’de yer alan ve Kayıt Planının *“Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar”* başlığı altında yer alan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınması gerektiği; taşınmazların rayiç değerinin ise maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların ise bu idarelerce tespit edilmesi gerektiği,

“Mevcut taşınmazların kaydına ilişkin işlemler” başlıklı Geçici 1’inci maddesinde; *“taşınmaz kayıt işlemlerinin 31/12/2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği”*,

“Cins tashihlerinin yapılması” başlıklı 10’uncu maddesinde; *“kamu idarelerince;*

mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınması ve kamu idarelerinin taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapması gerektiği”,

hükmü getirilmiştir.

Ayrıca Yönetmeliğin “*Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar*” başlıklı 6’ncı maddesinde ise; “*taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri ile görevli birim ve personelin, taşınmaz kayıtlarının mevzuata uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamakla görevli olduğu, yapılan kayıt ve işlemlerden dolayı harcama yetkililerine karşı sorumlu olduğu*” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri gereği, kamu idarelerinin mülkiyetinde ve/veya kullanımında bulunan taşınmazların tapuda yer alan bilgilerle mevcut kullanım durumları arasındaki uyumsuzlukların giderilmesi için cins tahsislerinin maliyet bedeli üzerinden yapılması, maliyet bedeli tespit edilemeyenlerin ise rayiç bedellerinin tespit edilerek kayıt altına alınması gerektiği ve yapılan tüm bu taşınmaz kayıt ve kontrol işlemlerinden ilgili kamu idaresinin sorumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Ancak, Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına devredilen taşınmazların, cins tahsislerinin yapılmadığı, rayiç bedellerinin tespit edilmediği ve buna ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Bahsi geçen husus Ankara Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının 2017 yılı denetiminde tespit edilerek bulgu konusu yapılmış olup, 2017 Yılı Sayıştay Denetim Raporuna alınmıştır.

Sonuç olarak, Başkanlığın mülkiyetinde ve/veya kullanımında bulunan taşınmazların cins tahsislerinin yapılarak maliyet bedeli üzerinden, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden bedellerinin tespit edilmesi ve söz konusu taşınmazların muhasebe kayıtlarına alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

Tablo 5: Ankara Yatırım İzleme Ve Koordinasyon Başkanlığı Mülkiyetinde Bulunan Taşınmaz Listesi

Sıra No	İlçesi	Mahallesi / Köyü	Ada No	Parse l No	Cilt No	Yüz Ölçümü (m2)	Pay Oranı	Cinsi
					Sayfa No			
					Sıra No			
1	ELMADAĞ	İSMETPAŞA	250 / 0	18	7	500	1/1	Kamu Konutlar 1
					642			
					0			
2	NALLIHAN	ALİAĞA	64 / 0	7	1	4048	1/1	Kamu Konutlar 1
					74			
					0			
3	ŞEREF LİKOÇHİSAR	BOĞAZIÇI	33 / 0	5	3	934	1/1	Kamu Konutlar 1
					254			
					0			
4	SİNCAN	YUNUSEMRE	371 / 0	4	127	1085	1/1	Kamu Konutlar 1
					12768			
					0			
5	KALECİK	YENİDOĞAN YEŞİLYURT	212 / 0	8	2	2228	1/1	Kamu Konutlar 1
					161			
					0			
6	KEÇİÖREN	PINARBAŞI	4112 / 0	7	34	1157	1/1	Kamu Konutlar 1
					3268			
					0			
7	ÇUBUK	CUMHURİYET	34 / 0	18	6	777	1/1	Köşkler, Kasırlar
					507			
					0			
8	ÇUBUK	CUMHURİYET	5270 / 0	5	29	167,03	1/1	Köşkler, Kasırlar
					2874			
					0			
9	ŞEREF LİKOÇHİSAR	EKİCİ	933 / 0	15	1	377	1/1	Kamu Konutlar 1
					85			
					0			
10	EVREN	YENİ	217 / 0	1	49	3682	1/1	Kamu Konutlar 1
					6597			
					0			
11	KEÇİÖREN	EMRAH	7003 / 0	3	5	1816	1/1	Kamu Konutlar 1
					427			
					0			
12	YENİMAHALLE	VARLIK	1376	13	25	4015	1/1	Kamu

			1 / 0					Konutlar 1
					2441			
					0			
13	ŞEREFLİKOÇHİSAR	EKİCİ	933 / 0	1	1	2141	1/1	Kamu Konutlar 1
					71			
					0			
14	GÖLBAŞI	GAZİOSMANPAŞA	587 / 0	1	9	1038	899/1038	Kamu Konutlar 1
					805			
					0			
15	ÇUBUK	MELİKŞAH	1902 / 48 / 0	1	18	10766 ,64	17855/1076664	Su Kuyuları
					1698			
					0			
16	BALA	GÖZTEPE	53 / 0	34	6	1170	1/1	Kamu Konutlar 1
					558			
					0			
17	AYAŞ	ÖMEROĞLU	277 / 0	2	3	1066	2297/2400	Kamu Konutlar 1
					223			
					0			
18	ALTINDAĞ	AYDINLIKEVLER	5889 / 0	5	1	622	299/651	Kamu Konutlar 1
					92			
					0			
19	YENİMAHALLE	VARLIK	1376 / 1 / 0	12	25	3455	1/1	Kamu Konutlar 1
					2440			
					0			
20	HAYMANA	KAYABAŞI	196 / 0	80	7	2340	1/1	Kamu Konutlar 1
					1147			
					0			

Kamu idaresi cevabında; Başkanlığımızın mülkiyetinde ve/veya kullanımında bulunan taşınmazların cins tashihlerinin yapılarak maliyet bedeli üzerinden, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden bedellerinin tespit edilmesi ve söz konusu taşınmazların muhasebe kayıtlarına alınması işlemleri yerine getirilecektir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, rayiç bedellerinin tespitine müteakip muhasebeleştirme işlemlerinin de yapılacağı ifade edilmiştir.

Ancak mevcut durum Başkanlığın 2018 yılı mali tablolarınının 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap grubuna ilişkin tam ve doğru bilgi vermemesine neden olmaktadır.

8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Banka Hesabı ve Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı Arasında Uyumsuzluk Bulunması

102 Banka Hesabının alacak bakiyesi ile 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı (-) borç bakiyesinin birbirlerine eşit olmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, "*Hesabın Niteliği*" başlıklı 55'inci maddesine göre 102 Banka Hesabı, kurum adına bankaya yatırılan paralar ve bankaya takas için verilen çeklerden, takas işlemi tamamlananlar ile düzenlenen çek ve gönderme emirlerinden ilgililerine ödendiği veya gönderildiği bildirilen çek ve gönderme emri tutarlarının kaydı için kullanılır. "*Hesaba İlişkin İşlemler*" başlıklı 56'ncı maddesinin b bendi uyarınca kurumun banka hesabından yapılacak ödemeler ve aktarmalar, kurumun hesaplarının bulunduğu bankalardan nakden yaptırılacak ödemeler için bu bankaların kendi çekleri için "gönderme emri" (Örnek-51) düzenlenmelidir. "*Hesabın İşleyişi*" başlıklı 57'nci maddesinde, 102 Banka Hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları ifade edilmiştir. Buna göre;

Banka hesap özet cetvelinden kasa mevcudundan bankaya yatırıldığı görülen paralar bu hesaba borç, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabına alacak; kurumun banka hesabına yatırılan veya gelen paralar bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilmesi gerekmektedir. Ayrıca, bankaca kuruma gönderilen banka hesap özet cetvelleri ile ödendiği veya ilgili yerlere gönderildiği bildirilen çek veya gönderme emri tutarları bu hesaba alacak, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına borç kaydedilmelidir.

Yönetmeliğin 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının İşleyişini düzenleyen 60'ncı maddesine göre de, verilen çekler ve gönderme emirleri hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları yapılmalıdır. Bu maddeye uygun olarak, bankadan yaptırılacak ödeme veya göndermeler için düzenlenen çek veya gönderme emri tutarları bu hesaba alacak, ilgili hesap veya hesaplara borç kaydedilmelidir. Kasa ihtiyacı için veznedar adına düzenlenen çek tutarları da bu hesaba alacak, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabına borç kaydedilir. Düzenlenen çek ve gönderme emirlerinden, muhasebe birimlerine gönderilen banka hesap özet cetvelleriyle, bankaca hak sahiplerine ödendiği veya ilgili yerlere gönderildiği bildirilen paralar bu hesaba borç, 102 Banka Hesabına alacak kaydedilmesi aynı maddede ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan hükümler doğrultusunda, 102 Banka hesabından bir çıkış olabilmesi için ilgili muhasebe birimince çek veya gönderme emri düzenlenmesi gerekmektedir. Bir başka ifadeyle 102 Banka Hesabına yapılacak alacak kaydına eşit tutarda 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı borçlandırılmalıdır. Bunun doğal sonucu olarak da 102 Banka Hesabının alacak bakiyesi 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının borç bakiyesine her zaman eşit olmalıdır.

Ankara Valiliği Yatırım ve İzleme Koordinasyon Başkanlığının ödemeleri Ziraat Bankasında bulunan hesaplardan yapılmaktadır. Bu tür bir uygulamada 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı borç toplamı ile 102 Banka Hesabı alacak toplamının birbirine eşit olması gerekmektedir. Fakat hesaplara ait mizanlar incelendiğinde eşitliğin gerçekleşmediği görülmektedir. Söz konusu farklılık banka hesapları arasındaki virman işlemlerinin 103 ve 108 numaralı hesaplar kullanılmadan, doğrudan 102 Banka Hesabının vadesiz ve vadeli alt hesapları arasında aktarma yapılması suretiyle gerçekleşmesinden kaynaklanmaktadır

Bahsi geçen husus Ankara Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının 2017 yılı denetiminde tespit edilerek bulgu konusu yapılmış olup, 2017 Yılı Sayıştay Denetim Raporuna alınmıştır.

Sonuç olarak, Başkanlığın hesapları arasında yaptığı virman işlemlerinin söz konusu mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Başkanlığımız muhasebe hizmetlerini yürüten Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğüne ait bir Kasa Hesabı olmadığı için, bankaya yatırılan nakit tutarda bulunmadığından dolayı 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı kullanılmamaktadır.

Ancak; 102-Banka Hesabı ve 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı Arasında Uyumsuzluk, banka hesaplarımız arasında yapılan virman işlemlerinde 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı kullanılmamasından kaynaklanmaktadır.

Bulguya esas uyumsuzluğa mahal verilmemesi için, banka hesapları arasındaki virman işlemi, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı kullanılarak yapılacaktır.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında bulguya katılmış olduğunu belirtmekle birlikte, yapılan virman işleminin sürekli olması ve aynı gün içinde muhasebe kayıtlarına yansımaları sebebiyle 102 banka Hesabı alt kodlarında muhasebe kayıtlarında alındığını ve fakat bulgu konusunun gereğinin yerine getirileceği ifade edilmiştir.

Başkanlığın hesapları arasında yaptığı virman işlemlerinin söz konusu mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılmaması Başkanlığın 2018 mali tablolarının 10 Hazır Değerler hesap grubuna ilişkin tam ve doğru bilgi vermemesine neden olmaktadır.

BULGU 2: Takipteki Alacaklar İçin Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının Kullanılmaması

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının 2018 yılı mali tablo ve muhasebe işlemlerinin incelenmesi neticesinde, kültür katkı paylarına ilişkin takipteki alacaklar için 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının kullanılmadığı; dolayısıyla takipteki alacakların mali tablolara yansıtılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "*Faaliyet Alacakları*" başlıklı 85'inci maddesinde;

"12 Faaliyet alacakları

(1) Bu hesap grubu, gelir olarak tahakkuk ettirilen ve bir yıl içinde tahsili öngörülen faaliyet alacakları ile verilen depozito ve teminatların izlenmesi için kullanılır.

(2) Faaliyet alacakları niteliklerine göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı

121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı

122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı

126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı

127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı" ,

Yönetmeliğin 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı ile ilgili düzenlemeler getiren "*Hesabın niteliği*" başlıklı 89'uncu maddesinde;

"Bu hesap, mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarından takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılır."

Yönetmeliğin "*22 Faaliyet Alacakları*" hesap grubunu düzenleyen 163'üncü

maddesinde ise;

“(1) Bu hesap grubu, kurumca gelir olarak tahakkuk ettirilen ve bir yıldan daha uzun sürede tahsili öngörülen her türlü vergi, resim, harç gelirleri, mal veya hizmet satış gelirlerinden kaynaklanan senetli ve senetsiz alacaklar, verilen depozito ve teminatlar ile mevzuatı gereğince bir yılı aşan bir süreyle tecil veya tehir edilen alacakların izlenmesi için kullanılır.

(2) Bu grupta yer alan tutarlardan vadesi bir yılın altına inenler, dönen varlıklar ana hesap grubu içerisindeki ilgili hesaplara aktarılır. Faaliyet alacakları niteliklerine göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

220 Gelirlerden Alacaklar Hesabı

222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı

226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı

227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı” denilmektedir.

Söz konusu alacak hesaplarının, gelirlerin tahakkuk ettirilmesinde ve tahsili öngörülen faaliyet alacakları ile verilen depozito ve teminatların izlenmesi amacıyla kullanılmaları gerekmektedir.

Kamu idaresince takipli alacakların muhasebe hesaplarında izlenmediği, sadece tahsilat yapıldığında 600 Gelirler Hesabına gelir olarak kaydedildiği tespit edilmiştir. Oysa geçmiş yıllardan da olmak üzere toplam 27.823.302,10 Türk Lirası tutarında tahsil edilmeyen ve takipte olması gereken katkı payı alacağı bulunmaktadır. Başkanlığın ilçe belediyelerinden tahsil etmesi gereken kültür katkı payı tutarlarından takipli alacakları mali tablolara yansımamakta dolayısıyla kamu idaresinin alacaklı olduğu miktar tam olarak tablolarda görülmemektedir.

Faaliyet alacakları hesaplarının kullanılması gerek varlık hesapları arasında yer alan alacakların ve gelirlerin takip edilmesi gerekse mali tabloların gerçek durumu yansıtması açısından önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, yukarıda yapılan açıklamalar ve anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde gelirlerin tahakkukunda ve alacakların izlenmesinde, 121 Gelirden Takipli Alacaklar Hesabı veya vade yapısına bağlı olarak 22 Faaliyet Alacakları Hesap Grubuna ait hesapların

kullanılması ve mali tablolarda gösterilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Başkanlığımız tarafından; tahsil edilemeyen katkı paylarına ilişkin tutarlar, ilgisine göre, 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı veya 122- Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı kullanılarak takip edilecektir.

Sonuç olarak Kamu idaresi tarafından tahsil edilemeyen katkı paylarına ilişkin tutarlar, ilgisine göre, 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı veya 122- Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı kullanılarak takip edileceği ifade edilmiştir.

Ancak, bulgu konusu husus Başkanlığın 2018 yılı mali tablolarının 12 Faaliyet Alacakları hesap grubuna ilişkin tam ve doğru bilgi vermemesine neden olmaktadır.

BULGU 3: Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Ödenmemesi ya da Geç Ödenmesi

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına kültür katkı payı ödemekle yükümlü bazı belediyelerin 2018 yılı ve önceki yıllar kültür katkı paylarına ilişkin olarak aylık bildirim ve ödemelerini geciktirdikleri veya olması gerekenden daha az ödeme yaptıkları görülmüştür.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "*Çeşitli Hükümler*" başlıklı 3'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında yer alan;

"21/07/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12 nci maddesi kapsamında il özel idarelerince kullanılan haklar ve yetkiler ile yürütülen görevler, il özel idaresi bulunmayan illerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığınca kullanılır ve yürütülür." hükmü ile 12'nci madde gereğince il özel idaresince kullanılan haklar ve yetkiler YİKOB'lara devredilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 12'nci maddesinde ise;

"Belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci ve 18 inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin % 10'u nispetinde Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir." ifadesine yer verilerek ilçe belediyelerinin tahsil ettikleri emlak vergisinin % 10'u oranında tutarın ayrıca taşınmaz kültür

varlıklarının korunmasına katkı payı olarak tahsil olunacağı ve bu tahsil olunan miktarların tahsilatı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar YİKOB'lara bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin devamında;

“... ”

Yukarıdaki hükümlere göre, taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı olarak tahsil olunan miktarlar tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödenir. Tahsil ettikleri katkı payını yukarıda belirtilen süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, bu katkı payları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.

...

Belediye başkanları, belediyelerin tahsil ettikleri paylardan il özel idarelerine ödemeleri gereken taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı paylarının, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlüdür. Ödenmeyen paylar, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine ilgili belediyenin İller Bankasından aldığı genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek talep eden özel idareye gönderilir.

...”

hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, ilçe belediyeleri topladıkları taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı paylarını takip eden ayın 10'uncu gününe kadar yatırmaları gerekmektedir. Aksi takdirde yatırılmayan paylara ilişkin olarak 6183 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda gecikme zammının uygulanacağı, ilgili maddenin devamında ifade edilmektedir. Ayrıca Belediye Başkanları söz konusu payları zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlüdürler.

Aşağıdaki tablolardan da anlaşılacağı üzere Başkanlığın hesabına yatırılması gereken kültür katkı payları toplamı geçmiş yıllar da dâhil olmak üzere 27.823.302,16 Türk Lirasıdır.

Sonuç olarak, bazı belediyelerin kültür varlıkları katkı paylarını ödemediği veya geç

ödediği, konunun İller Bankasına yazılması, böylece ilgili belediyelerin genel bütçe gelirlerinden söz konusu payların kesilerek YİKOB'a gönderilmesinin sağlanması uygun olacaktır.

Tablo 6: Belediyelerin 2018 Yılı K.V.K.P Tahakkuk Ve Tahsilatları (31.12.2018)

BELEDİYELERİN 2018 YILI K.V.K.P TAHAKKUK VE TAHSİLATLARI (31.12.2018)					
SIRA NO	BELEDİYELER	2017 YILINDAN DEVREDEN BORÇ	TAHAKKUK	TAHSİLAT	BORCU
1	ALTINDAĞ	-	5.783.103,05	5.783.103,05	-
2	AYAŞ	-	133.689,97	133.689,97	-
3	BEYPAZARI	-	318.841,80	318.841,80	-
4	ÇUBUK	-	781.668,29	781.668,29	-
5	ETİMESGUT	-	6.920.833,62	6.920.833,62	-
6	GÖLBAŞI	-	2.514.368,04	2.514.368,04	-
7	GÜDÜL	-	24.595,00	24.595,00	-
8	HAYMANA	-	3.656,27	3.656,27	-
9	MAMAK	-	4.990.046,04	4.990.046,04	-
10	NALLIHAN	-	629.311,13	629.311,13	-
11	PURSAKLAR	-	1.930.014,32	1.930.014,32	-
12	SİNCAN	-	3.584.058,77	3.584.058,77	-
13	Ş.KOÇHİSAR	-	257.155,67	257.155,67	-
14	YENİMAHALLE	-	12.621.685,30	12.621.685,30	-
15	AKYURT	-	257.687,84	241.187,55	16.500,29
16	BALA	119.152,98	68.911,97	-	68.911,97
17	ÇAMLIDERE	36.402,55	47.067,66	-	47.067,66
18	ÇANKAYA	1.510.726,93	26.771.606,17	18.608.300,32	8.163.305,85
19	ELMADAĞ	498.520,56	685.444,27	-	685.444,27
20	EVREN	-	2.000,23	714,28	1.285,95
21	K.HAMAM	108.027,85	146.629,41	12.791,03	133.838,38
22	KALECİK	34.856,55	46.343,28	-	46.343,28
23	K. KAZAN	1.449.828,44	1.534.382,48	-	1.534.382,48
24	KEÇİÖREN	5.865.755,22	7.470.808,20	233.313,22	7.237.494,98
25	POLATLI	-	1.281.623,94	1.016.167,97	265.455,97
TOPLAM		9.623.271,08	78.805.532,72	60.605.501,64	27.823.302,16

Kamu idaresi cevabında; 2018 yılında Belediyelerden yapılan tahsilat tutarları ile 01.01.2018 – 31.12.2018 tarihleri arasında ödenmeyen borçlarına ilişkin tabloları ve 2018 yılı sonunda İlbank A.Ş Genel Müdürlüğüne gönderilen borç tabloları savunma ekinde gönderilmektedir.

Başkanlığımızca Belediyelerin borçları takip edilmekte borcu olan Belediye Başkanlıklarına yıl içerisinde yazılı ve sözlü bilgilendirme yapılarak borçlarının ödenmesi talep edilmektedir.

Sonuç olarak Belediyelerin borçları takip edilmekte borcu olan Belediye Başkanlıklarına yıl içerisinde yazılı ve sözlü bilgilendirme yapılarak borçlarının ödenmesi talep edilmekte olduğu ve İller Bankasına yazıların yazıldığı ifade edilmiş olup, bazı belediyelerin kültür varlıkları katkı paylarını ödemediği veya geç ödediği, konunun İller Bankasına yazılması, böylece ilgili belediyelerin genel bütçe gelirlerinden söz konusu payların kesilerek YİKOB'a gönderilmesinin sağlanması uygun olacaktır.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: Bazı İşletme Ruhsatlarına İlişkin Olarak İdare Tarafından Onaylanmış Bir Kaynak Koruma Etüt Raporu Bulunmadığı Halde İlgili Ruhsat Sahasında Faaliyette Bulunulması

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; bazı işletme ruhsatlarına ilişkin olarak İdare tarafından onaylanmış bir kaynak koruma etüt raporu bulunmadığı halde ilgili ruhsat sahasında faaliyette bulunulduğu tespit edilmiştir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun;

“*Faaliyetlerin denetlenmesi*” başlıklı 9'uncu maddesinde:

“(1) *Faaliyetler her yıl idare tarafından denetlenir. Gerektiğinde idarece talep edilmesi halinde MTA tarafından da denetim yapılır. Denetimler, 14 üncü maddede belirtilen hususlar ve diğer maddelerde belirtilen ilkeler dikkate alınarak yapılır...*”

“*Kaynak rezervuarının korunması*” başlıklı 14'üncü maddesinde:

“(1) *Bu Kanuna tâbi faaliyetlerde kaynağı oluşturan jeotermal sistemin korunması, kaynağın israf edilmemesi ve çevrenin korunması esas olup işletme faaliyeti öncesinde*

kaynağın koruma alanları etüdünün ruhsat sahibi tarafından yaptırılması zorunludur. Aksi takdirde faaliyetler durdurularak koruma alanlarının belirlenmesi için ruhsat sahibine uygun süre verilir. Bu süre sonunda da koruma alanının belirlenmemesi halinde 11 inci madde hükümleri uygulanır.

(2) Koruma alanı etüt raporları, MTA'nın görüşü alınarak, idare tarafından onaylanır. Arazi kullanımı ve yapılaşma ile ilgili kaynak koruma alanları etüdünde öngörülen kısıtlama ve koşullar, imar planlarında esas alınır. Kaynak koruma alanlarında alınacak tedbirlere ilişkin genel ilkeler yönetmelikle belirlenir.

(3) MTA tarafından yapılan denetlemelerde faaliyetlerin öngörülen tedbirlere uygun yürütülmediğinin tespiti halinde, faaliyetler idarece durdurulur. Alınacak tedbirler, MTA tarafından belirlenir ve idareye bildirilir. Gerekli tedbirleri almak ve/veya aldırarak idare yükümlüdür. Gerekli tedbirlerin alınması için en fazla bir yıl süre verilir. Öngörülen tedbirlerin yerine getirilmemesi halinde ruhsat iptal edilir.”

hükümleri yer almaktadır.

Kanunun “İdari yaptırımlar” başlıklı 11’inci maddesinin 2’nci fıkrasında;

“Ruhsat sahibince, kaynak koruma alanı etüdü yapılmadan işletmeye geçilmesi veya koruma alanı etüdünde öngörülen tedbirlere uyulmamasının tespiti halinde faaliyetler durdurularak teminat irat kaydedilir. Altı ay içerisinde gerekli tedbirlerin alınması ve teminatın tamamlattırılması istenir. Altı ay sonunda teminat verilmez ve tedbirler alınmaz ise faaliyetler durdurulur.”

hükmü bulunmaktadır.

Koruma Alanları Etüt Raporu, 11.12.2007 tarih ve 26727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının (z) bendinde “*Kaynağın işletmeye alınmasından önce bu Yönetmelikte belirtilen ilgili format ve kriterlere göre jeoloji mühendisi tarafından Ek-13 formuna uygun olarak hazırlanan ve MTA'nın görüşü alınarak İdare tarafından onaylanan rapor*” şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmeliğin “İşletme ruhsatı” başlıklı 9’uncu maddesinin 8’inci fıkrasında:

“(8) İşletme ruhsat sahibi işletme ruhsatı alındıktan sonra akışkanı üretime almadan

önce kaynak koruma alanı etüdünü yaptırır. Ruhsat sahibi tarafından kaynak koruma alanı etüdü yaptırılmadan kaynağın işletmeye alınması durumunda faaliyetler durdurularak teminat irat kaydedilir ve altı ay içinde kaynak koruma alanı etüdünün yaptırılması ve eski teminatın üç katının yatırılması sağlanır. Yeni teminatın yatırılmadığı ve koruma alanı etüdü yaptırılmadığı sürece faaliyeti durdurma kararı kaldırılmaz.”

“Faaliyetlerin denetlenmesi” başlıklı 12’nci maddesinde:

“(1) Faaliyetlere yönelik denetimler her yıl İdare tarafından yapılır. İdarece talep edilmesi halinde MTA tarafından da denetim yapılır. Yapılan denetimlerde, faaliyetlerin onaylanmış Koruma Alanları Etüt Raporunda öngörülen tedbirlere uygun yürütülmediğinin tespiti halinde, faaliyetler İdarece durdurulur ve ruhsat sahibi tarafından alınması gereken tedbirler ve yapılması gerekenler gerekçeleri ile birlikte İdare tarafından ruhsat sahibine bir ay içinde bildirilir. Bu tedbirlerin alınması için ruhsat sahibine uygun süre verilir. Alınacak tedbirin mahiyetine göre bu süre en fazla bir yıl olabilir. Verilen sürenin sonunda öngörülen tedbirlerin yerine getirilmemesi halinde ruhsat iptal edilerek, en geç onbeş gün içinde MİGEM’e bildirilir.”

“Kaynak rezervuarının korunması” başlıklı 23’üncü maddesinin 4’üncü fıkrasında da:

“İşletme ruhsat sahibi tarafından işletmeye geçilmeden önce ilgili jeotermal alan için EK-13’te yer alan formata göre yaptırılmış olan koruma alanları etüt raporu, idare tarafından MTA’ya gönderilir. MTA en geç iki ay içerisinde masraflar ruhsat sahibi tarafından karşılanmak kaydıyla nazari ve/veya mahallinde inceleme yaparak rapor hakkında görüşünü İdareye bildirir. İdare, raporu MTA’nın görüşünü aldıktan sonra onaylar. Koruma Alanları Etüt Raporunda belirtilen arazi kullanımı ve yapılaşmaya yönelik koşul ve kısıtlamalar, yörenin imar planı hazırlanırken esas alınır. Jeotermal alanı tamamen veya kısmen kapsayacak şekilde daha önce onaylanmış imar planı mevcut ise Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılmış koruma alanları etüt raporunda öngörülen arazi kullanımı ile yapılaşmaya yönelik, kısıtlama ve koşullar gözönüne alınarak işlem yapılır.”

hükümleri bulunmaktadır.

Belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; işletmenin faaliyete geçmesinden önce koruma alanları etüdünün ruhsat sahibi tarafınca yaptırılması şarttır. Bunun için masraflar ruhsat sahibince karşılanarak Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü’nün mahallinde inceleme yapması ve 2 ay içerisinde rapora ilişkin görüşünü İdareye sunması ve MTA’nın görüşü

alındıktan sonra Kaynak Koruma Etüt Raporunun İdare tarafından onaylanması gerekmektedir. Kanun ve Yönetmelik hükümleri, işletme ruhsat sahasında faaliyetlerin başlayabilmesini kaynak rezervuarının korunması açısından bu sürecin tamamlanmasına bağlamıştır.

Bu süreç tamamlanmadan, diğer bir ifade ile İdarece onaylanmış bir Kaynak Koruma Etüt Raporu mevcut olmadan ve/veya söz konusu Raporda belirlenen tedbirlere riayet edilmeden faaliyette bulunulması halleri, Kanun ve Yönetmelik hükümleri ile idari yaptırıma bağlanmıştır.

Yapılan incelemede, ayrıntıları aşağıdaki tabloda belirtilen işletme ruhsatlarına ilişkin olarak, İdare tarafından onaylanmış bir kaynak koruma etüt raporu bulunmadığı halde ilgili ruhsat sahalarında faaliyette bulunulduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7: KKER Onaylanmadığı Halde Faaliyette Bulunulan İşletme Ruhsatları

RUHSAT NO	BAŞLAMA VE BİTİŞ TARİHİ	KAYNAK CİNSİ
06/2012-192	15.06.2012-2042	JEOTERMAL ALAN
06/2007/ 4-İ	19.04.2007-2037	JEOTERMAL KUYU
06/2007/ 5-İ	19.04.2007-2037	JEOTERMAL KUYU
06/2007/ 6-İ	19.04.2007-2037	JEOTERMAL KUYU
İR:2016/10	21.11.2016-2046	JEOTERMAL KAYNAK
06/2009-78	28.04.2004-2034	JEOTERMAL KUYU-KAYNAK
06/2012-168	07.05.2012-2042	JEOTERMAL KUYU-KAYNAK
06/2011/ 150	16.09.2011-2041	MİNERALLİ SU
06/2008/11-İ	26.11.1997-2037	JEOTERMAL KUYU
06/2009/ 81	25.05.1990-2020	MİNERALLİ SU
06/2012-209	25.09.2012-2041	JEOTERMAL KAYNAK
06/2012/ 206	17.09.2012-2042	JEOTERMAL KAYNAK
06/2012/ 208	17.09.2012-2042	JEOTERMAL KAYNAK
06/2013/226	07/02/2013-2043	JEOTERMAL KAYNAK
06/2013/246	14/08/2013-2043	JEOTERMAL KAYNAK
06/2013/255	14.10.2013-2043	JEOTERMAL KAYNAK

Tablodaki işletme ruhsatlarının başlangıç tarihleri göz önüne alındığında, yukarıda zikredilen Kanun ve Yönetmeliğin “kaynak rezervuarının korunması” hakkındaki hükümlerinin göz ardı edildiği, söz konusu ruhsatlar için kaynak koruma etüd raporları henüz onaylanmamış olduğu halde İdare tarafından ruhsat sahalarında faaliyetlere izin verildiği görülmekte ve dolayısıyla gerekli idari yaptırımların uygulanmadığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "*Hesap verme sorumluluğu*" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, İdare tarafından onaylanmış bir kaynak koruma etüt raporu mevcut olmadığı halde faaliyette bulunan işletme ruhsat sahalarında, öncelikle ruhsat teminatları gelir kaydedilerek faaliyetlerin durdurulması ve mevzuatta belirlenen sürelerde Kaynak Koruma Etüt Raporlarının hazırlanması veyahut eksikliklerinin giderilmesini müteakip MTA tarafından görüş alınma ve İdarece onaylanma süreçlerinin işletilmesi, bununla birlikte teminatların 3 katına tamamlanmasının sağlanması, yeni teminatlar yatırılmadığı ve koruma etüdü onaylanmadığı sürece faaliyetlere izin verilmemesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Ruhsat sahasında, Kaynak Koruma Alanı Etüt Raporu onaylanmadan ve teminatı güncellenmeden faaliyete geçilmesine izin verilmeyecek ve bulguda konu edilen işletme ruhsat sahipleri Kaynak Koruma Alanı Etüt Raporu ile ilgili yazılar gönderilmiştir.

Sonuç olarak

Kamu İdaresi, ruhsat sahasında, Kaynak Koruma Alanı Etüt Raporu onaylanmadan ve teminatı güncellenmeden faaliyete geçilmesine izin verilmeyeceği ifade edilerek; bulguda konu edilen işletme ruhsat sahiplerinin Kaynak Koruma Alanı Etüt Raporu ile ilgili süreçleri ve son durumları anlatılmıştır.

Ancak, bulguda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca İdarece onaylanmış bir Kaynak Koruma Etüt Raporu mevcut olmadan ve/veya söz konusu Raporda belirlenen tedbirlere riayet edilmeden faaliyette bulunulması halleri, Kanun ve Yönetmelik hükümleri ile idari yaptırıma bağlanmıştır. İdare tarafından onaylanmış bir kaynak koruma etüt raporu bulunmadığı halde ilgili ruhsat sahalarında faaliyette bulunulmasına ilişkin yaptırımların uygulanması gerekmektedir.

BULGU 5: Mevzuatında Belirtilen Süre Dolmuş Olmasına Rağmen Halen İşletmeye Geçememiş Olan İşletme Ruhsatlarının İptal Edilmemesi

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; mevzuatında belirtilen süre dolmuş olmasına rağmen halen işletmeye geçememiş olan işletme ruhsatlarının iptal edilmediği tespit edilmiştir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun;

“Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde:

“Bu Kanunun amacı, jeotermal ve doğal mineralli su kaynaklarının etkin bir şekilde aranması, araştırılması, geliştirilmesi, üretilmesi, korunması, bu kaynaklar üzerinde hak sahibi olunması ve hakların devredilmesi, çevre ile uyumlu olarak ekonomik şekilde değerlendirilmesi ve terk edilmesi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir.”

“Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde:

“... 23) Arama: Jeotermal sistemden akışkan elde etmek amacıyla jeolojik araştırmalarla başlatılan, jeokimyasal ve jeofizik çalışmalarla desteklenen, yapılan tüm çalışmalara ait verilerin değerlendirilmesi sonucu belirlenen lokasyon veya lokasyonlarda amaç ve tekniğine uygun olarak jeolojik takiple açılan sondaj çalışmaları ile üretime yönelik test çalışmalarını da içeren projede belirtilen faaliyetler bütünü,

25) İşletme: Arama faaliyetleri sonucunda elde edilen kaynağın üretim, kullanım, reenjeksiyon, enjeksiyon, deşarj ve bu faaliyetlere yönelik sondaj çalışmalarını içeren projede belirtilen faaliyetler bütünü,

İfade eder.”

“Arama ruhsatı” başlıklı 5’inci maddesinde:

“(1) ... Müracaatlarda öncelik hakkı esastır. Aynı yer için aynı anda birden fazla talep olması halinde, projeler incelenerek en hızlı ve en fazla yatırımı teklif eden proje sahibinin talebi tercih edilir.

(3) Arama ruhsat süresi üç yıldır. Faaliyetlerin olumlu gelişmesi ve ilave etütlere ihtiyaç duyulması halinde revize proje verildikten sonra idarece uygun bulunması halinde bir yıl

uzatılır ve uzatma MİGEM'e bildirilir. Arama ruhsatı süre uzatım talebi, ruhsat süresi bitiminden önce idareye yapılır."

"İşletme ruhsatı" başlıklı 6'ncı maddesinde:

"(1) Arama ruhsatı sahibinin, arama ruhsat süresinin son günü akşamına kadar işletme projesi ile idareye işletme ruhsatı başvurusunda bulunması halinde "işletme ruhsatı" verilir ve varsa tespit edilen bloke alanıyla birlikte MİGEM'e bildirilir.

(2) İşletme ruhsatı sahipleri, işletme faaliyetine geçmek için ilgili kurumlardan gerekli izinleri almakla yükümlüdür.

(3) İşletme ruhsatı sahibi, projesinde belirtilen süre içinde işletmeye geçmez veya herhangi bir sebeple işletme ruhsatının iptal edilmesi durumunda teminat irat kaydedilir ve saha idare tarafından ihaleye çıkarılır. İşletme projeleri ile ihaleye katılan isteklilerden idareye en fazla geliri teklif eden istekliye işletme ruhsatı verilir ve MİGEM'e bildirilir."

hükümleri yer almaktadır.

11.12.2007 tarih ve 26727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin *"İşletme ruhsatı" başlıklı 9'uncu maddesinde:*

"(3) İşletme ruhsatı alındıktan sonra, ruhsat sahibince Çevresel Etki Değerlendirmesi olumlu kararı veya Çevresel Etki Değerlendirilmesi Gerekli Değildir karar belgesi alınarak, ruhsat alanı ve faaliyete ilişkin diğer meri mevzuattan kaynaklanan gerekli izinlerin alınması için ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları nezdinde en geç üç ay içinde girişimde bulunulması zorunludur. Çevresel Etki Değerlendirmesi işlemleri tamamlanmadan ve gerekli izinler alınmadan işletme faaliyetlerine başlanmaz. Gerekli olan işlem ve izinler için; İdare, ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşlarının yapacağı mahallindeki tetkiklere yönelik maddi yükümlülükler ruhsat sahibi tarafından karşılanır. Gerekli izinlerin (Değişik ibare:RG-24/9/2013-28775) 3 yılda alınmaması durumunda ruhsat iptal edilerek teminatı iade edilir.

...

(5) İşletme ruhsat sahibi, projesinde belirtilen termin planına göre akışkanı işletmeye almak zorundadır. Termin planında belirtilen süre içinde akışkan işletmeye alınamaz ise sebepleri ile birlikte İdareye ek süre talebinde bulunulur. İdarece, ek süre talebi incelenerek en

fazla (Değişik ibare:RG-24/9/2013-28775) altı ay ek süre verilir. Bu sürede de işletme başlatılamaz ise teminat irat kaydedilerek ruhsat iptal edilir.”

hükümleri bulunmaktadır.

Belirtilen mevzuat hükümlerine göre, Kanunun etkin, hızlı ve en fazla yatırımın yapılması gibi ilkeler çerçevesinde jeotermal ve doğal mineralli su kaynaklarının değerlendirilmesini amaçladığı açıktır. Söz konusu amaç, jeotermal alanlarda arama faaliyetlerinin bir arama projesi çerçevesinde ve 3 yıl süre ile yapılması ve gerektiğinde 1 yıl uzatılması, bunun sonucunda işletmeye değer bir kaynak söz konusu ise arama ruhsatının bitiş tarihinin son günü akşamına kadar bir işletme projesi ile işletme ruhsatına başvurulması, projesindeki termin planında belirlenen süre içerisinde işletmeye geçilmez ise veya herhangi bir sebeple ruhsat iptal edilirse sahanın ihaleye çıkarılması gibi Kanuni düzenlemeler ile somutlaşmıştır.

Yönetmelikte de söz konusu amaç ve ilkeler doğrultusunda; ruhsat sahasında işletme projesinde belirtilen faaliyetlere ilişkin olarak gerekli izinlerin alınması için 3 ay içerisinde girişimde bulunulması zorunlu tutulmuş, bundan sonra gerekli izinlerin 3 yıl içerisinde alınmaması durumunda da teminat iade edilerek ruhsatın iptal edileceği düzenlenmiştir. Benzer şekilde, işletme projesindeki termin planında belirtilen süre içerisinde işletme faaliyete geçmez ise en fazla 6 aylık bir ek süre verilebileceği, aksi durumda ruhsat iptal edilerek teminatın gelir kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Mevzuatında belirtilen süreler içerisinde gerekli izinlerin alınmaması nedeniyle faaliyete başlayamayan işletme ruhsatları ile projesindeki termin planında öngörülen süre içerisinde faaliyete geçememiş olan işletme ruhsatlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloya alınmıştır.

Tablo 8: Mevzuatında Öngörülen Süre Dolduğu Halde İşletmeye Geçemeyen Ruhsatlar

RUHSAT NO	BAŞLAMA VE BİTİŞ TARİHİ	KAYNAK CİNSİ
06/2011/150	16.09.2011-2041	Minerali Su
06/2011/171	19.12.2011-2041	Jeotermal Kuyu
06/2008/11-İ	26.11.1997-2009	Jeotermal Kuyu
06/2009/81	25. 05.1990-2030	Minerali Su
06/2012/213	22.10.2012-2042	Jeotermal Kaynak
İr:2014/002	10.07.201-2044	Jeotermal Kaynak
İr:2014/004	10.07.2014-2044	Jeotermal Kaynak
İr:2014/005	10.07.2014-2044	Jeotermal Kaynak
İr:2015/001	29.01.2015-2045	Jeotermal Kaynak
İr:2015/002	02.02.2015-2045	Jeotermal Kaynak
İr:2014/001	11.06.2014-2044	Jeotermal Kaynak
İr:2015/04	26.05.2015-2045	Jeotermal Kaynak
İr:2015/05	05.08.2015-2045	Minerali Su
İr:2015/06	08.12.2015-2045	Jeotermal Kaynak

Yapılan incelemede, mevzuatında belirtilen süreler içerisinde gerekli izinlerin alınmaması nedeniyle faaliyete başlayamayan işletme ruhsatları ile projesindeki termin planında öngörülen süre içerisinde faaliyete geçememiş olan işletme ruhsatlarına ilişkin olarak Kanun ve Yönetmelikte öngörülen idari yaptırımların uygulanmadığı, diğer bir ifadeyle teminatlarının gelir kaydedilmediği ve ruhsatların iptal edilmediği-tespit edilmiştir.

Öte yandan, 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "*Hesap verme sorumluluğu*" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, mevzuatında belirtilen süreler dolmuş olduğu halde işletmeye geçemeyen ruhsatlara ilişkin olarak; idari yaptırımların uygulanması ve söz konusu sahaların en fazla yatırım teklifi sunabilecek isteklilere ihale edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında;

Mevzuatında belirtilen süre dolmuş olmasına rağmen halen işletmeye geçememiş olan işletme ruhsatlarının bazılarının teminatlarının irat kaydedilerek iptal edilmiş, bazı işletme ruhsatlarına beklenmeyen hal oluşması sebebiyle üç yıl içerisinde faaliyete geçemediği için ek süre verilmiş, bazı işletme ruhsatları da ek süre için değerlendirmeye alınmıştır.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında, mevzuatında belirtilen süre dolmuş olmasına rağmen halen işletmeye geçememiş olan işletme ruhsatlarının bazılarının teminatlarının irat kaydedilerek iptal edilmiş, bazı işletme ruhsatlarına beklenmeyen hal oluşması sebebiyle üç yıl içerisinde faaliyete geçemediği için ek süre verilmiş, bazı işletme ruhsatları da ek süre için değerlendirmeye alındığı belirtmiştir.

Ancak, mevzuatında belirtilen süreler dolmuş olduğu halde işletmeye geçmeyen ruhsatlara ilişkin olarak; idari yaptırımların uygulanması ve söz konusu sahaların en fazla yatırım teklifi sunabilecek isteklilere ihale edilmesi önem arz etmekte olduğu düşünülmektedir.

BULGU 6: Mevzuatında Belirtilen Şartlar Oluşmadığı Halde İşletme Ruhsatı Verilmesi

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; İR: 2016/05 numaralı işletme ruhsatının mevzuatında belirtilen şartlar oluşmadığı halde usulsüz bir şekilde verildiği tespit edilmiştir.

01.12.2004 tarih ve 25657 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğal Mineralli Sular Hakkında Yönetmeliğin:

“Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“Bu Yönetmelikte geçen deyimlerden;

d) *Bilimsel Değerlendirme Komisyonu: Doğal mineralli suların kimyasal, fiziko kimyasal, mikrobiyolojik, farmakolojik, fizyolojik ve klinik değerlendirilmesi ve onaylanması için (Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580) Kurumca oluşturulan komisyonu,*

e) (Değişik:RG-29/11/2010-27770) *Doğal mineralli su: Yerkabuğunun çeşitli derinliklerinde uygun jeolojik şartlarda doğal olarak oluşan, bir veya daha fazla kaynaktan yeryüzüne kendiliğinden çıkan veya teknik usullerle çıkartılan, mineral içeriği, kalıntı elementleri ve diğer bileşenleri ile tanımlanan, her türlü kirlenme riskine karşı korunmuş, mikrobiyolojik yönden uygun ve bu Yönetmeliğin 5 inci, 6 ncı ve 7 nci maddelerinde belirtilen özellikleri haiz olup 8 inci maddeye göre onaylanan suları,*

ş) (Ek:RG-7/3/2013-28580) *Kurum: Türkiye Halk Sağlığı Kurumunu, ifade eder.”*

“Doğal Mineralli Suların Onaylanması” başlıklı 8’inci maddesinde;

“(Değişik fıkra:RG-29/11/2010-27770) *Doğal mineralli sular jeolojik ve hidrojeolojik, fiziksel, kimyasal, fiziko-kimyasal ve mikrobiyolojik yönden Ek-1’de belirtilen değerlendirme kriterlerine göre (Değişik ibare: RG-7/3/2013-28580) Kurumca oluşturulacak bilimsel değerlendirme komisyonunca incelenir ve komisyonun görüşü dikkate alınarak (Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580) Kurumca onaylanır. Doğal mineralli suya ait fiziksel, kimyasal, fiziko-kimyasal ve mikrobiyolojik analiz sonuçları, başvuru tarihi itibarıyla bir yıldan daha eski tarihli olamaz. Doğal mineralli su hem kaynakta hem de şişelendikten sonra özellikle 1000 mg/L veya üzeri katı madde ya da 250 mg/L veya üzeri karbondioksit içeriyorsa veya etikette suyun niteliklerine ilişkin 25 inci maddede zorunlu kılınanların dışındaki bilgilere yer verilmek isteniyorsa, üreticinin talebi üzerine ya da (Değişik ibare: RG- 7/3/2013-28580) Kurumca gerekli görüldüğü takdirde farmakolojik, fizyolojik ve klinik yönden de incelenir.*

...

Bu madde gereği doğal mineralli su olarak onaylanan suyun, doğal mineralli su niteliğini kesin ve sürekli olarak kaybettiği tespit edilirse ve bu durum 10 uncu maddede sayılan laboratuvarların raporları ile tevsik edilirse, (Değişik ibare: RG-7/3/2013-28580) Kurumca oluşturulacak bilimsel değerlendirme komisyonunun görüşü dikkate alınarak söz konusu suyun doğal mineralli su onayı ve bu onaya bağlı olarak tanzim edilmiş herhangi bir izin var ise, bu izin iptal edilir.

Bu madde gereğince onaylanan doğal mineralli sular (Değişik ibare: RG-7/3/2013-28580) Kurumca ilan edilir..”

hükümleri yer almaktadır.

Buna göre, arama sahasında bulunan kaynağa/akışkana ilişkin doğal mineralli su işletme ruhsatı alınabilmesi için öncelikle, kaynağın/akışkanın Doğal Mineralli Sular Hakkında Yönetmeliğin 5’inci, 6’ncı ve 7’nci maddelerinde belirtilen özellikleri haiz olup olmadığının değerlendirilmesi ve onaylanması için, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu tarafından oluşturulan “bilimsel değerlendirme komisyonunca” incelenmesi ve komisyon görüşü dikkate alınarak Türkiye Halk Sağlığı kurumunca onaylanması gerekmektedir.

11.12.2007 tarih ve 26727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği’nin “İşletme ruhsatı” başlıklı 9’uncu maddesinde;

“(2) (Değişik cümle:RG-24/9/2013-28775) İşletme ruhsatı için arama ruhsat sahibi, arama ruhsat süresi son günü mesai bitimine kadar Ek-5 de yer alan formata uygun olarak hazırlanmış başvuru formu, konusu ile ilgili bir mühendis tarafından Ek-11 Formuna uygun olarak hazırlanıp imzalanmış işletme projesi, varsa koordinatları belirtilmiş bloke alan ve işletme ruhsatı harcı ile birlikte idareye başvurur. Varsa eksiklikler, İdarece en geç bir ay içerisinde ruhsat sahibine bildirilir ve bildirim tarihinden itibaren en geç üç ay içinde ruhsat harcı ve teminatı dâhil eksikler tamamlanır. İşletme ruhsat müracaatları ile eksiklikleri tamamlattırılan müracaatlar İdare tarafından en geç bir ay içerisinde sonuçlandırılarak Ek-6 daki forma göre düzenlenmiş işletme ruhsatı verilir. Eksiklerini verilen süre içinde tamamlamayanların işletme ruhsatı talepleri reddedilerek mevcut teminatları irat kaydedilir...

4) İşletme ruhsatı İdare tarafından sicile işlendiği tarihte yürürlüğe girer. Bu tarihten itibaren ruhsat süresi otuz yıldır.”

hükümleri bulunmaktadır.

Detayları yukarıdaki madde hükmünde belirtildiği üzere, işletme ruhsatı alabilmek için İdareye başvuru yapıldıktan sonra, başvuruda eksiklikler var ise İdarece ruhsat sahibine bildirilir. Bildirim tarihinden itibaren en geç üç ay içinde ruhsat harcı ve teminatı dâhil eksikliklerin tamamlanması ve Yönetmelikte belirtilen Ek-11 Formuna uygun olarak hazırlanıp imzalanmış işletme projesinin İdareye verilmesi gerekmektedir. Eksiklikler, verilen süre içinde

tamamlanmadığı takdirde işletme ruhsat talebinin reddedilmesi ve mevcut teminatın gelir kaydedilmesi mevzuat hükmü gereğidir.

Yapılan incelemede; 01.02.2016 tarihinde işletme ruhsatı için başvuru yapıldığı, İdare tarafından 05.02.2016 tarih ve 5041 sayılı yazı ile “Ayrıca işletmeye alınması istenen iki adet sondaj kuyusu ile ilgili Sağlık İl Müdürlüğünden Mineralli Su Tescil Belgesi, mülkiyet durumu ve söz konusu kuyular ile ilgili alınan izinlerin işletme projesi ekleri içerisinde Başkanlığımıza verilmesi gerekmektedir” denilerek eksikliğin bildirildiği, karşı tarafın bu bildirimini 11.02.2016 tarihinde tebellüğ ettiği anlaşılmıştır.

Dolayısıyla, işletme ruhsat harcı ve teminatı dâhil İdarece belirtilen eksikliklerin tamamlanması gereken son gün 11.05.2016 tarihine tekabül etmektedir.

Ancak, eksikliklerin tamamlanması gereken son gün olan 11.05.2016 tarihinde, henüz ruhsat harç ve teminatının yatırılmadığı ve bununla birlikte hali hazırda ortada Türkiye Halk Sağlığı Kurumu tarafından onaylanmış “doğal mineralli su tescil belgesi” bulunmadığı ve dolayısıyla eksikliklerin tamamlandığı bir “revize işletme projesi” mevcut olmadığı halde, işletme ruhsat talebinin reddedilmesi ve mevcut teminatın gelir kaydedilmesi gerekirken, 02.05.2016 tarihinde Başkanlık tarafından İşletme adına İR: 2016/05 numaralı işletme ruhsatı tanzim edildiği tespit edilmiştir.

İşletme ruhsatı için yapılan başvurularda işletme projesine ilişkin İdarece tespit edilen ve tamamlanması için başvuru sahibine mevzuat hükmü gereği üç ay süre verilen eksiklikler, süresi içerisinde tamamlanmadığı takdirde, işletme ruhsatı düzenlenmesi mümkün değildir. Söz konusu üç aylık süre hak düşürücü süre niteliğindedir.

Ayrıca doğal mineralli su işletme ruhsatı verilebilmesi için yukarıda zikredilen Doğal Mineralli Sular Hakkında Yönetmelik hükümleri gereğince akışkanın doğal mineralli su olarak tescil edilmiş olması zorunludur. Bu belge olmadan doğal mineralli su işletme ruhsatı verilmesi mümkün değildir. Söz konusu belge halihazırda bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, işletme ruhsat harcı ve teminatı dâhil eksikliklerin tamamlanması gereken 11.05.2016 tarihine kadar ruhsat harç ve teminatı yatırılmamış ve Türkiye Halk Sağlığı Kurumu tarafından oluşturulan “bilimsel değerlendirme komisyonunca” incelenmiş ve komisyon görüşü dikkate alınarak Türkiye Halk Sağlığı kurumunca onaylanmış “doğal mineralli su tescil belgesi” mevcut olmadan doğal mineralli su işletme ruhsatı düzenlenmesinin mevzuatta yeri bulunmamaktadır.

Öte yandan, 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "*Hesap verme sorumluluğu*" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde; mevzuatında belirlenen şartlar oluşmadan verilen İR: 2016/05 numaralı işletme ruhsatının mevcut teminatı gelir kaydedilerek söz konusu ruhsatın iptal edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 11 inci maddesi 2 nci fıkrasında "... İlgili mevzuat gereğince diğer kurumlardan izin alınmaması beklenmeyen hal olarak kabul edilir. (Ek cümle:RG-24/9/2013-28775)

Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen, arama ruhsatı sürecinde arama faaliyet raporunda belirtilen çalışmaların yapılmış olmasına ve faaliyetlerin olumlu gelişmesine rağmen süre uzatımı başvurusunda yapılan gecikmeler de beklenmeyen hal kabul edilir. Bu gibi durumlarda da mücbir sebeple ilgili hükümler uygulanır." Hükümleri yer almaktadır.

Halk Sağlığı Müdürlüğünce Mineralli Su işletme ruhsatı talep edilen "K-1 ve K-2 nolu doğal mineralli su kaynağının 1000 mg/lt çözülmüş katı mineral içeriğine sahip olduğu" görüşü ilgili tahlil raporlarıyla birlikte 23.05.2016 tarihinde Başkanlığımıza gönderilmiştir.

Dolayısıyla en geç 11.05.2016 tarihinde tamamlanması gereken eksiklikler Halk Sağlığı Müdürlüğünce mineralli su görüşünün 23.05.2016 tarihinde gönderilmesi ve buna istinaden harç ve teminatın 31.05.2016 tarihinde yatırılması nedeniyle geçen 20 günlük süre yukarıda belirtilen jeotermal uygulama yönetmeliğinin mücbir sebep hükümleri çerçevesinde değerlendirilmiş olup, sözkonusu işletme ruhsatı belgesinde bulunan tarihin değiştirilmesi sehven unutulmuş olup mineralli su işletme ruhsatı ruhsat sahibine 22.06.2016 tarihinde teslim edilmiştir.

Ayrıca sözkonusu bulguda; işletme ruhsatı verilen kaynakların mineralli su tesciline ilişkin Sağlık Bakanlığı Doğal Mineralli Su Bilimsel Değerlendirme Komisyon Raporu bulunmadığı belirtilmiştir. 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği hükümlerinde ve İşletme projesinin hazırlanmasına ilişkin EK-5 formu ekinde Doğal Mineralli Su Bilimsel Değerlendirme Komisyon Raporu istenen belgeler arasında bulunmadığından Halk Sağlığı Müdürlüğüne 23.05.2016 tarih ve 80071876 sayılı yazısı ile işletme ruhsatı talep edilen kaynaklar için , “K-1 ve K-2 nolu doğal mineralli su kaynağının 1000 mg/lit çözünmüş katı mineral içeriğine sahip olduğu” görüşü komisyon raporu olmadan verilemeyeceğinden Başkanlığımızca yeterli görülmüştür. (Ek 23/1) Sayıştay denetimi sırasında konu İl Halk Sağlığı Müdürlüğüne iletilmiş olup, Halk Sağlığı Müdürlüğüne görüş ekinde bulunan “K-1 ve K-2 nolu kaynakların analiz raporları Sağlık Bakanlığına gönderilerek sözkonusu tahlil raporları değerlendirilerek Doğal Mineralli Su Bilimsel Değerlendirme Komisyon Raporu alınmıştır (Ek 23/2)

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, konu İl Halk Sağlığı Müdürlüğüne iletilmiş olup, Halk Sağlığı Müdürlüğüne görüş ekinde bulunan “K-1 ve K-2 no.lu kaynakların analiz raporları Sağlık Bakanlığına gönderilerek söz konusu tahlil raporları değerlendirilerek Doğal Mineralli Su Bilimsel Değerlendirme Komisyon Raporu alındığı belirtilmiştir.

Ancak, 2018 yılı denetimlerimizde bulgu konusu edilen mevzuatında belirlenen şartlar oluşmadan ruhsatın verilmemesi konusuna sonraki işlemlerde kamu idaresi tarafından gerekli hassasiyetin gösterilmesi önem arz etmektedir.

BULGU 7: İdare Payının ve Gayrisafi Hasılatın Eksik Hesaplanması

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; jeotermal kaynağın/akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı işletme ruhsat sahibine ait işletmenin ve ilaveten kira sözleşmesi ile bir bedel karşılığında faaliyet gösteren tesislerin gayrisafi hasılat ve idare payı tutarlarının eksik hesaplandığı tespit edilmiştir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun;

“Tanımlar” başlıklı 3'üncü maddesinde;

“33) *Gayrisafi hasılat: İşletmenin toplam yıllık cirosu olup, işletmelere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile yapılan kiralamaların dâhil olduğu*

miktarı,

İfade eder.”

“Devir, sicil, ihale, harç, teminat ve idare payı” başlıklı 10’uncu maddesinin 1’inci fıkrasının (e) bendinde:

“e) İdare payı: Akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı tesislerin gayrisafi hâsılatının % 1’i tutarında idare payı,…”

hükümleri yer almaktadır.

11.12.2007 tarih ve 26727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği’nin:

“Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“...k) (Değişik:RG-24/9/2013-28775) Gayrisafi hâsılat: Kaynaklardan sınai ve/veya ticari ciro oluşturmak üzere yararlanan işletmenin kaynaklarla ilgili toplam yıllık cirosu olup, tesislere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile kira gelirlerinin dahil olduğu miktarı,

m) (Değişik:RG-24/9/2013-28775) İdare payı: Akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı, işletme ruhsat sahibine ait işletmenin ve ilaveten kira sözleşmesi ile bir bedel karşılığında faaliyet gösteren tesislerin kaynaklarla ilgili gayrisafi hâsılatının % 1’i tutarında her yıl Haziran ayı sonuna kadar ruhsat sahibi ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilerce idareye ödenen payı,

n) (Değişik:RG-24/9/2013-28775) İşletme: Arama faaliyetleri sonucunda elde edilen kaynağın üretim, kullanım, reenjeksiyon, enjeksiyon, deşarj ve bu faaliyetlere yönelik sondaj çalışmalarını içeren projede belirtilen ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetlerinin bütünü,

v) (Değişik:RG-24/9/2013-28775) Kira sözleşmeleri: İşletme ruhsatına dayalı her türlü kullanım alanıyla ilgili hakların, bedel karşılığı başka özel ve tüzel kişilere kullandırılmasını sağlayan sözleşmeleri,

İfade eder.”

hükümleri bulunmaktadır.

Belirtilen mevzuat hükümlerine göre, “Gayrisafi hasılat”; “jeotermal kaynağın üretim, kullanım, reenjeksiyon, enjeksiyon, deşarj ve bu faaliyetlere yönelik sondaj çalışmalarını içeren işletme projesine göre, ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla sınai ve/veya ticari ciro oluşturmak üzere kaynağı kullanan diğer gerçek ve tüzel kişilerin kaynaklarla ilgili tüm faaliyetleri sonucunda elde edilen toplam yıllık ciro olup, tesislere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile kira gelirlerinin dâhil olduğu miktarı” ifade etmektedir.

Ayrıca Yönetmeliğin “İdare payı” başlıklı 20’nci maddesinde;

“Jeotermal kaynakların konut, iş yeri, balıkçılık, sera, kaplıca, termal kür merkezi gibi, ısıtma ve diğer amaçlı doğrudan kullanıldığı alanlar ve/veya dolaylı olarak yararlandığı elektrik enerjisi üretimi, kuru buz, mineral tuz eldesi, kurutma, soğutma gibi durumlarda ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin kaynaklarla ilgili bir önceki yılın gayrisafi hasılat bilançosunun mart ayı sonuna kadar idareye verilmesi zorunludur. (Ek cümle:RG-24/9/2013-28775) İdareye bildirilen gayrisafi hasılatın %1’i tutarında idare payı alınır. Bu pay, her yıl Haziran ayı sonuna kadar İdareye ödenir. Tahsil edilen tutarın beşte biri, kaynağın sınırları içinde bulunduğu belediye veya ilgili köy tüzel kişiliğine bir ay içinde İdare tarafından ödenir. Doğal mineralli sular ile Kanuna tabi gazların da doğrudan ve/veya dolaylı olarak kullanıldığı tesislerden elde edilen gayrisafi hâsılatın % 1’i tutarında idare payı alınır.”

Hükmü ile jeotermal kaynakların, doğal mineralli sular ile Kanuna tabi gazların doğrudan veya dolaylı olarak kullanıldığı tesislerde, ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin kaynaklarla ilgili tüm faaliyetlerinden elde edilen yıllık toplam cirosunu gösteren “gayrisafi hasılat bilançosunun” İdareye verilmesi ve belirlenen tutar üzerinden idare payının hesaplanarak ödenmesi öngörülmüştür.

Özetle, ilgili jeotermal kaynağı/akışkanı kullanan gerek işletme ruhsat sahipleri ve gerekse sözleşmeler yoluyla kullanan kiracılara ait tesislerde kaynaklarla ilgili olarak yürütülen her türlü faaliyet sonucunda elde edilen gayrisafi hasılat üzerinden % 1 oranında idare payı hesaplanarak İdareye belirlenen zamanda ödenmesi zorunludur.

Jeotermal işletme ruhsatları, jeotermal kaynak veya doğal mineralli suların hangi tesiste kullanılacağı ve hangi ürün, mal ve hizmetlerin üretileceği gibi bilgileri içeren bir işletme projesine dayanmaktadır. Söz konusu projelerde, kapasite raporları ortaya konarak jeotermal

kaynağın bir turizm tesisinde otel, devre mülk, hamam işletilmesi gibi faaliyetlerde veya mineralli su üretim tesisinde soda, gazoz vs. gibi içecek üretim faaliyetlerinde, ya da belirli bir büyüklükte seracılık veya meyve sebze kurutulması faaliyetlerinde veyahut enerji üretiminde kullanılacağı gibi bilgiler yer almaktadır.

Söz gelimi, jeotermal kaynağın doğrudan kullanıldığı bir otel işletmesi veya doğal mineralli suyun doğrudan veya dolaylı olarak kullanıldığı maden suyu üretim tesisinde; gayrisafi hasılat işletmenin kaynaklardan elde edilen toplam yıllık cirosu olup, tesislere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile kira gelirlerinin dâhil olduğu miktardır. İdare payı ise, ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin kaynaklarla ilgili bir önceki yılın gayrisafi hasılatın % 1'i kadardır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca, idare payının tam olarak tahsil edilebilmesi, söz konusu tesislere kaynaklarla ilgili tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faiz ve kira gelirlerinin tutarının tam ve doğru belirlenmesine bağlıdır. Bunun için, idarece ilgililerden kurumlar vergi beyannamesi ekleri olan gelir tablosu ve detaylı mizan cetveli elde edilerek, bu tablolarda kaynaklarla ilgili brüt satışlar, faiz ve kira gelirleri toplamı üzerinden idare payı hesaplanması gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede, işletme projesinde söz konusu kaynak kullanılarak üretim yapılacağı belirtilen tesislerde gerek jeotermal işletme ruhsat sahibinin ve gerekse sözleşmeler yoluyla kaynaklardan sınai ve/veya ticari ciro oluşturmak üzere yararlanan gerçek ve tüzel kişilerin; kaynaklarla ilgili olarak elde edilen ve toplam yıllık ciroyu oluşturan her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ve kira gelirleri toplamının, diğer bir ifadeyle gayrisafi hasılatın ve dolayısıyla idare payı tutarının eksik hesaplandığı tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda, gayrisafi hasılatı oluşturan kalemlerden faiz ve kira gelirlerinin dikkate alınmadığı ve işletme tarafından beyan edilen gayrisafi hasılat tutarlarının yıllar içerisinde önemli ölçüde azaldığı görülmektedir.

Tablo 9: Gayrisafi Hasılat Tablosu

Ruhsat Sahibi	Ruhsat No	Yıl	Gayrisafi Hasılat
... Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti	06/2008-9İ	2007	44.706.214,45 TL
... Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti	06/2008-9İ	2008	48.824.023,43 TL
... Maden Suyu	06/2008-9İ	2009	56.726.493,67 TL

İşletmesi Ltd. Şti			
... Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti	06/2008-9İ	2010	79.734.891,34 TL
... Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti	06/2008-9İ	2011	16.186.959,00 TL
... Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti	06/2008-9İ	2012	4.659.174,26 TL
... Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti	06/2008-9İ	2013	4.860.722,00 TL
... Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti	06/2008-9İ	2014	6.547,207,00 TL
... Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti	06/2008-9İ	2015	8.185.833,59 TL
... Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti	06/2008-9İ	2016	10.783.018,39 TL
... Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti	06/2008-9İ İR: 2016/05	2017	12.455.190,99 TL

Tabloda gösterilen ve işletme tarafından beyan edilen gayrisafi hasılat tutarının içerisinde faiz ve kira gelirleri mevcut değildir.

Ayrıca, gayrisafi hasılat tutarının 2011 yılı itibariyle azalmasının nedeninin, ruhsat sahibi işletmenin kaynaktan elde ettiği akışkanı toptan olarak sattığını beyan ederek idare payının matrahını oluşturan gayrisafi hasılat tutarını düşük göstermesi, böylece akışkan kullanılarak elde edilen ve işletme projesinde belirtilen tesiste şişelenmiş, kapaklanmış ve etiketlenmiş olarak mamül mal haline getirilen ürünlerin satış bedellerinin gayrisafi hasılatтан hariç tutulması olduğu tespit edilmiştir.

Her şeyden önce, işletme ruhsatı İdareye verilen işletme projesinde öngörülen faaliyetlere dayanmaktadır. İşletme projesinde, jeotermal kaynak/akışkan kullanılarak yapılacak faaliyetler ve bunlar için kurulacak tesisler, kaynağın özelliğine göre bu tesislerde üretilecek mal ve hizmetlere ilişkin kapasite raporları gibi bilgiler de ortaya konarak bir işletme kurulacağı beyan ve taahhüt edilmektedir. Dolayısıyla “gayrisafi hasılat”, bu işletmelerin kaynaklarla ilgili toplam yıllık cirosu olup, işletmelere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile yapılan kiralamaaların dâhil olduğu miktarı kapsamalıdır. Diğer bir ifade ile söz konusu tesislerde elde edilen toplam cironun “kaynaklarla ilgisi”; mevzuatın “işletme”, “gayrisafi hasılat” ve “idare payı” na ilişkin hükümlerinde belirtildiği şekilde kurulmalı, işletmenin beyan ettiği gayrisafi hasılat ve idare payı tutarlarının İdare tarafından mevzuatında belirlendiği üzere kaynaklarla ilgili olarak elde edilen toplam ciroyu kapsayıp kapsamadığı araştırılmalıdır.

Dolayısıyla, Kanun ve Yönetmelikteki tesis ve işletme kavramları ile şirket tüzel kişiliği arasında tanım birliği olmadığından hareketle, aynı tesis içerisinde farklı şirket tüzel kişilikleri eliyle üretim yapılabilmesi, ruhsat sahibi işletmenin akışkanı toptan olarak fatura ederek bu tutarı beyan etmesi, akışkanın mamül mal haline getirildikten sonra satışının da farklı bir şirket tüzel kişiliği eliyle gerçekleştirilmesi veyahut kaynak/akışkan kullanılarak işletme projesinde belirtilen tesiste üretilen mamül malın fiyatından şişe, kapak ve etiket gibi unsurların bedeli düşülerek sadece kaynağın/akışkanın bedelinin beyan edilmesi gibi uygulamalar yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine uygun düşmemektedir.

Öte yandan, 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "*Hesap verme sorumluluğu*" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, gayrisafi hasılatın tam ve doğru bir şekilde belirlenebilmesi ve bu sayede idare payının eksik tahsil edilmemesi için; ilgililerden kurumlar vergi beyannamesi ekleri olan, gelir tablosu ve ayrıntılı mizan cetvelleri elde edilerek, bu tablolardan gayrisafi hasılatın mevzuatında belirtildiği şekilde tespit edilmesi, dolayısıyla idare payının hesaplanması ve ödenmesinin sağlanması gerekmektedir.

Bunun yanı sıra, işletme projesinde söz konusu kaynak kullanılarak üretim yapılacağı belirtilen tesislerde kaynaklarla ilgili olarak elde edilen her türlü mal ve hizmet satış bedelleri toplamının tam ve doğru şekilde tespit edilerek idare payının gerçek tutar üzerinden tahsil edilebilmesi için; tesislerde yapılan faaliyetler ve bunların hangi tüzel kişilikler eliyle yapıldığı, tüzel kişilikler arasında kira vs gibi sözleşmeler bulunup bulunmadığı, mamül mal üretilip üretilmediği, şişe, kapak ve etiket gibi unsurların bedellerinin beyan edilen toplam ciroya dahil edilip edilmediği gibi hususlara ilişkin denetimlerin yapılması; bütün bunların tespit edilebilmesi için durumuna göre yetkili Kamu Kurumları nezdinde de girişimlerde bulunulması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Gayrisafi hasılatın tanımı doğrultusunda tereddüte düşülerek, Mali İşler Daire Başkanlığına yazı yazılarak Mülga İl Özel İdaresi Mali İşler Daire Başkanlığından görüş istenmiştir.

Mali İşler Daire Başkanlığından gelen görüşte;

“... Maliye Bakanlığı’nca yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliğinde yer alan gelir tablosu ilkelerine göre tespit edileceği belirtilmiştir... Gayrisafi hasılatın kasıt, 1 sıra numaralı Muhasebe sistemi Uygulama Genel Tebliği ekinde yer alan İşletme Ayrıntılı Gelir Tablosu Tipinde belirtilen “C: NET SATIŞLAR” dır.” denilmektedir.

Kısaca “Bir işletmenin Gelir tablosunda yer alan toplam satış tutarlarından yalnızca satış indirimleri düşülmek suretiyle bulunan rakam Gayrisafi Hasılattır.” Şeklinde cevap verilmiştir.

Brüt satışlar, faiz ve kira gelirleri toplamı olarak belirtilmiş olsa bile, Brüt satışlar içerisinde satış indirimleri (Satıştan İadeler, Diğer İndirimler, vs) indirimler bulunmakta olup, Brüt satış üzerinden iade edilen bu bedeller düşülerek net satış elde edilmektedir. İndirim kalemleri her ne kadar şirketin kasasına girmiş olsa bile yeniden iade edilmiş olup, bunun gelir olarak görülmemesi gerekmektedir.

Ayrıca İdare payına esas miktar konusunda net satışlar veya brüt satışlar üzerinden alınması gerektiği Maliye Bakanlığı’na sorulacaktır.

Başkanlığımızca, 2018 yılı Kurumlar Vergi beyannamesi üzerinden 2019 yılında tahakkuk ettirilecek idare payları 2018 Yılı mali denetim Raporu çerçevesinde Net Satışlar, faiz gelirleri ve kira gelirleri toplamı üzerinden tahakkuk ettirilecektir.

Ayrıca Bulgu ’da belirtilen Beypazarı Karakoca Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti’ne ait Gayrisafi Hasılat Bilgilerinin düşüklüğü ile ilgili;

Mülga İl Özel İdaresi döneminde;

1) 26/07/2013 tarih ve 2569 sayılı yazı ile İlgili Şirkete ait Gayrisafi Hasılat Miktarlarının 2007-2010 yılları arasında sürekli olarak artış göstermesine rağmen, 2011 ve 2012 yılları gayrisafi hasılatlarının düşüş göstermesinin nedenleri ilgili şirket Yeminli Mali Müşavirine sorulmuştur.

2) İlgili Yeminli Mali Müşavir tarafından gönderilen 30/07/2013 tarihli dilekçesinde;

“İlgili Şirketin 28/02/2011 tarihinden itibaren şişelenmiş doğal mineralli su satışını durdurduğu, toptan iç (Şişelenmemiş) doğal mineralli su satışına başladığı, söz konusu düşüşün şişe bedelinden kaynaklandığı” belirtilmiştir.

3) Mülga Ankara İl Özel İdaresi 19/11/2013 tarih ve 3578 sayılı yazısı ile şişelenmiş su satışının durdurularak toptan iç (şişelenmemiş) doğal mineralli su satışının yapıldığının belirtilmesi üzerine;

a) Doğal Mineralli su satışının toptan olarak yapılıp yapılmadığının, toptan şişelenmemiş olarak satılıyor ise bu satışın hangi şirket ve veya şirketlere yapıldığının, toptan satışı yapılan Doğal Mineralli suyun hangi marka adı altında şişelenerek piyasaya arz edildiğinin,

b) Piyasada satılmakta olan “Beypazarı Karakoca Maden Suyu Etiketli doğal mineralli suyun işletme izninin Beypazarı Karakoca Maden Şirketine ait olup olmadığının ve bu marka ile piyasaya arz edilen maden suyunun hangi tesislerde dolun yapıldığı hususlarında bilgi verilmesi istenmiştir.

“Beypazarı Karakoca Maden Suyu İşletmesi Ltd. Şti’nin 12/12/2013 tarihli dilekçesinde;

a) Doğal mineralli su satışlarının genel olarak toptan gerçekleştirildiği, arz talep doğrultusunda uygun olan ve şartlarını karşılayan şirket veya şirketlere satış yapıldığı,

Müşteri listelerinin tarafları için ticari sır niteliği taşıdığından dolayı paylaşılmasının mümkün olmadığı,

b) Bilgi istenen söz konusu hususların tüzel kişilikleri ile doğrudan ilgisinin olmadığı belirtilmiştir.”

İlgili bilgi doğrultusunda; Beypazarı Karakoca Maden Suyu İşletmeleri Ltd. Şti’nin Gayrisafi hasılat bilgilerinin 2011 yılından itibaren düşüşünün tespit edilmesi için;

Başkanlığımızca Beypazarı Karakoca Maden Suyu İşletmeleri Ltd. Şti’nin İşletmekte olduğu kaynakların işletme ruhsatları ve bu kaynakların işletilmesinden kaynaklanan yıllık üretim miktarları ve şişelenmeden satış izni olup olmadığı hususları Ankara Halk Sağlığı Müdürlüğünden sorulacak ve Başkanlığımızda bulunan diğer belgeleri ile birlikte Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına araştırılması için gönderilecektir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, gayrisafi hasılat tutarına ulaşabilmek için gerek Kurumun kendisinin gerekli sorgulamaları yapacağı ve gerekse diğer Kamu Kurumları ile birlikte girişimlerde bulunulacağı belirtilmiştir.

Bununla birlikte; bulguda da belirtildiği üzere, “Gayrisafi hasılat”; “jeotermal kaynağın üretim, kullanım, reenjeksiyon, enjeksiyon, deşarj ve bu faaliyetlere yönelik sondaj çalışmalarını içeren işletme projesine göre, ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla sını

ve/veya ticari ciro oluşturmak üzere kaynağı kullanan diğer gerçek ve tüzel kişilerin kaynaklarla ilgili tüm faaliyetleri sonucunda elde edilen toplam yıllık ciro olup, tesislere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile kira gelirlerinin dâhil olduğu miktarı” ifade etmektedir.

Her şeyden önce, Jeotermal işletme ruhsatları, jeotermal kaynak veya doğal mineralli suların hangi tesiste kullanılacağı ve hangi ürün, mal ve hizmetlerin üretileceği gibi bilgileri içeren bir işletme projesine dayanmaktadır. İşletme projesinde, jeotermal kaynak/akışkan kullanılarak yapılacak faaliyetler ve bunlar için kurulacak tesisler, kaynağın özelliğine göre bu tesislerde üretilen mal ve hizmetlere ilişkin kapasite raporları gibi bilgiler de ortaya konarak bir işletme kurulacağı beyan ve taahhüt edilmektedir. Dolayısıyla “gayrisafi hasılat”, bu işletmelerin kaynaklarla ilgili toplam yıllık cirosu olup, işletmelere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile yapılan kiralama ve hizmet bedellerinin dâhil olduğu miktarı kapsamalıdır. Diğer bir ifade ile söz konusu tesislerde elde edilen toplam cironun “kaynaklarla ilgisi”; mevzuatın “işletme”, “gayrisafi hasılat” ve “idare payı” na ilişkin hükümlerinde belirtildiği şekilde kurulmalı, işletmenin beyan ettiği gayrisafi hasılat ve idare payı tutarlarının İdare tarafından mevzuatında belirlendiği üzere kaynaklarla ilgili olarak elde edilen toplam ciroyu kapsayıp kapsamadığı araştırılmalıdır.

Dolayısıyla, Kanun ve Yönetmelikteki tesis ve işletme kavramları ile şirket tüzel kişiliği arasında tanım birliği olmadığından hareketle, aynı tesis içerisinde farklı şirket tüzel kişilikleri eliyle üretim yapılabilmesi, ruhsat sahibi işletmenin akışkanı toptan olarak fatura ederek bu tutarı beyan etmesi, akışkanın mamül mal haline getirildikten sonra satışının da farklı bir şirket tüzel kişiliği eliyle gerçekleştirilmesi veyahut kaynak/akışkan kullanılarak işletme projesinde belirtilen tesiste üretilen mamül malın fiyatından şişe, kapak ve etiket gibi unsurların bedeli düşülerek sadece kaynağın/akışkanın bedelinin beyan edilmesi gibi uygulamalar yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine uygun düşmemektedir.

Özetle, kaynaktan elde edilen akışkanın toptan satıldığı beyan edilerek idare payının matrahını oluşturan gayrisafi hasılat tutarının düşük gösterilmesi, böylece akışkan kullanılarak elde edilen ve işletme projesinde belirtilen tesiste şişelenmiş, kapaklanmış ve etiketlenmiş olarak mamül mal haline getirilen ürünlerin satış bedellerinin gayrisafi hasılattan hariç tutulması mevzuata uygun değildir.

BULGU 8: Bazı İşletme Ruhsatlarına İlişkin Teknik Sorumluluğun Bulunmaması ve Gerekli İdari Yaptırımların Uygulanmaması

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; bazı işletme ruhsatlarına ilişkin olarak teknik sorumluluğun bulunmadığı ve buna ilişkin idari yaptırımların uygulanmadığı tespit edilmiştir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun "*Teknik sorumluluk ve faaliyet raporu*" başlıklı 7'nci maddesinde:

"(1) Arama ve işletme ruhsatı süresince, faaliyetlerin ilgili mühendislik dallarından bir mühendisin sorumluluğunda sürdürülmesi zorunludur. Teknik sorumlu olmaksızın faaliyette bulunulması halinde, ruhsat teminatı irat kaydedilerek, faaliyetler durdurulur.

(2) Teknik sorumlu; kaynağın aranması, araştırılması, geliştirilmesi ve üretiminde bilimsel ve teknik esasları gözeterek görev ve sorumluluklarını yerine getirir. Ancak doğal mineralli su işletmelerinde ilgili mühendislik fakültesi mezunu herhangi bir kişi teknik sorumlu olarak bulunabilir."

hükümleri yer almaktadır.

11.12.2007 tarih ve 26727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin "*Teknik sorumluluk ve faaliyet raporu*" başlıklı 10'uncu maddesinde:

"(4) Teknik sorumlu veya sorumlularca hazırlanarak imzalanan yıllık arama ve işletme faaliyet raporlarının ruhsat sahibi tarafından iki nüsha halinde takip eden yılın en geç Mart ayı sonuna kadar İdareye verilmesi zorunludur. Bu raporların bir nüshası İdare tarafından MTA'ya gönderilir.

(5) Arama ve işletme faaliyet raporlarının süresi içerisinde İdareye verilmemesi halinde teminatı irat kaydedilerek iki aylık ek süre verilir ve teminat iki ay içerisinde iki katına tamamlattırılır. Bu süre sonunda arama faaliyet raporunun verilmemesi halinde arama ruhsatı iptal edilir ve MİGEM'e bildirilir. (Ek cümle:RG-24/9/2013-28775) İşletme faaliyet raporu verilene kadar faaliyetlere izin verilmez.

(6) Ruhsat sahaları için bir teknik sorumlu en fazla beş adet ruhsat sahasında

sorumluluk alabilir. Ancak, elektrik üretimi yapılan ruhsat sahalarında sadece bir ruhsat sahası için teknik sorumluluk üstlenilebilir. Teknik sorumluların üstlendikleri ruhsat sahası sayısı, İdare tarafından ilgili meslek odası ile koordineli olarak takip ve kontrol edilir. Belirlenen sayıdan fazla sayıda teknik sorumluluk üstlenen mühendislerin teknik sorumlulukları kabul edilmez.”

hükümleri bulunmaktadır.

Kanun ve Yönetmelik hükümleri uyarınca, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından 2009/2 sayılı Genelge ile “Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Su Şirket veya İşletmelerinde Görev Alacak Teknik Sorumlular Hakkında” düzenleme yapılmıştır.

Söz konusu Genelge ile jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sularla ilgili alanlarda teknik sorumlu olabilmek için Oda tarafından vizelenmiş “Teknik Sorumlu Atama Belgesi”nin temin edilmesi koşulu getirilmiş ve bunun için gerekli işlemlerin neler olduğu ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Bununla birlikte, “Teknik Sorumluluk” için Oda tarafından vizelenen “Teknik Sorumlu Atama Belgesi”nin 1 (bir) yıl geçerli olduğu ve bunun her yıl yenilenmesinin zorunlu olduğu belirtilmiş, yanı sıra süresi içinde yenilenmeyen belgenin iptal edileceği ve durumun ilgili kamu kurum ve kuruluşlara bildirileceği düzenlenmiştir.

Buna göre, ruhsat sahaları için ruhsat sahipleri tarafından teknik sorumlu olarak istihdam edilecek olan mühendislerin öncelikle Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından belirlenmiş işlem süreçlerini tamamlayarak (1) bir yıl için geçerli olmak üzere “Teknik Sorumlu Atama Belgesi” almaları, bu belge üzerine İdare tarafından da söz konusu ruhsat sahası için ilgilinin teknik sorumlu olarak atamasının yapılmış olması gerekmektedir. Ayrıca, ruhsat süresi boyunca da söz konusu belgenin yıllık olarak Oda tarafından vizelenmesi şarttır. Bu şekilde, teknik sorumluların sorumluluk üstlendikleri ruhsat sahası sayıları kontrol altında tutulabildiği gibi, işletme ruhsatına ilişkin teknik sorumluluğun ruhsat süresi boyunca aralıksız devam etmesi ve güncel tutulması sağlanmış olmaktadır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde; bir işletme ruhsatında faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için ruhsat dönemi boyunca aralıksız olarak teknik sorumluluk müessesesinin tesis edilmiş olması gerekmektedir. Teknik sorumluluk müessesesinin tesis edilebilmesinin şartları da yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ile ortaya konmuştur. Mevzuat hükmüne göre, teknik sorumluluk müessesesinin ruhsat süresince aralıksız olarak “Teknik Sorumlu” tarafından üstlenilmesi gerektiği, bunun ruhsata ilişkin her türlü

faaliyetin gerçekleştirilebilmesi için zorunlu şart olduğu ve aksi durumun da “teminat gelir kaydedilerek faaliyetlerin durdurulması” şeklinde idari yaptırıma bağlandığı ortadadır.

Mevzuatın öngördüğü üzere uygulamada, ruhsat sahasında yıl boyunca teknik sorumlu nezaretinde gerçekleştirilen faaliyetleri ortaya koyan ve teknik sorumlu tarafından hazırlanarak imzalanan yıllık Faaliyet Raporları, ertesi yılın Mart ayının sonuna kadar İdareye verilmektedir. Gerek faaliyet dönemi boyunca ve gerekse Faaliyet Raporunun İdareye ibraz edildiği tarih itibariyle ileriye yönelik geçerli sayılabilecek “Teknik Sorumluluk” için Oda tarafından yıllık vize edilen “Teknik Sorumlu Atama Belgesi” üzerine İdare tarafından ilgili ruhsat sahasının “Teknik Sorumlu” ataması yapılmaktadır.

Ancak yapılan incelemede, detayları aşağıdaki belirtildiği üzere, teknik sorumlusu bulunmayan ruhsatlar ile ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik sorumluluğun tesis edilmediği ruhsatlar bulunduğu ve bununla ilgili olarak Kanunun emrettiği idari yaptırımların da uygulanmadığı görülmüştür.

Teknik Sorumlu ataması hiç yapılmayan ve/veya ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik sorumluluk tesis edilmemiş bulunan ruhsatlara ilişkin detaylı bilgiler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 10: Teknik sorumluluk Tesis edilememiş Ruhsatlar

Ruhsat No	Teknik Sorumlu Atama Tarihi	NOTLAR
06.2012/192	02.10.2017	
06.2008/23 06.2008/19-İ 06.2008/20-İ	Yok	
İR: 2016/10 06.2012/168 06.2009/78	Yok	
06.2009/77	12.01.2017	
06.2011/150	Yok	Faaliyet Yok, kaynak kullanım izni olmadığından KKER yok
06.2011/164 06.2011/149 06.2912/197	Yok	
06.2011/171	17.12.2015	Faaliyet Yok, KKER 2015'te MTA'ya gönderilmiş
06.2008/11-İ	Yok	Faaliyet Yok, sahada sıcak su kuyusu yok, mahkeme ruhsatı iptal etmiş temyizde..
06.2009/81	Yok	Kaynaklarda arsenik var, faaliyeti durdurulmuş, KKER yok, arseniği düşürmek için

		bekleniyor
06.2012/199	10.05.2016	
06.2012/214	11.10.2018	
06.2012/213	28.05.2018	
06.2012/220	28.05.2018	
06.2013/224	12.11.2018	
06.2013/240	02.04.2018	
06.2014/264	28.05.2018	
06.2014/262-İ	Yok	
İR: 2014/04 İR: 2015/02 İR: 2016/03	01.06.2018	
İR: 2014/01	28.05.2018	
İR: 2015/04	30.05.2018	
İR: 2015/05	12.01.2017	
İR: 2016/07	07.01.2019	
İR: 2016/09	08.01.2019	
İR: 2017/01	02.04.2018	
İR: 2018/01 İR: 2018/02	Yok	
İR: 2018/03	Yok	

Öte yandan, 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "*Hesap verme sorumluluğu*" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde; ruhsat süresi boyunca teknik sorumlu ataması hiç yapılmamış olan ve/veya ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik sorumluluk tesis edilmemiş bulunan ruhsatlara ilişkin teminatlar gelir kaydedilerek faaliyetlerinin durdurulması, bundan böyle ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik sorumluluk müessesesinin tesis edilmesinin sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Teknik sorumlu atamalarının sözleşme süresine bağlı olarak 1 yıl süreli olduğuna ve sözleşme süresi sonunda ilgili Oda tarafından vize ettirilerek güncelleneceğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Ayrıca yukarıda belirtilen ve 2017

yılından devam eden teknik sorumlular için JMO tarafından Başkanlığımıza 2018 yılında teknik sorumluluklarının düştüğüne veya sona erdiğine ilişkin bir bildirimde bulunulmamıştır.

Ancak Başkanlığımızca verilen Jeotermal Kaynak ve Mineralli Su Ruhsatlarına ilişkin Teknik sorumluların takibi 2018 yılı Mali Denetim Raporu Bulgu 26'da belirtilen şekilde yapılacaktır.

Sonuç olarak Oda tarafından vize ettirilerek güncelleneceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığı ve 2017 yılından devam eden teknik sorumlular için JMO tarafından Başkanlığımıza 2018 yılında teknik sorumluluklarının düştüğüne veya sona erdiğine ilişkin bir bildirimde bulunulmadığını ifade etmiş olmakla birlikte; kamu idaresi tarafından bulgu konusunda belirtilen şekilde işlem yapacaklarını belirtmişlerdir.

Ancak, MMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından 2009/2 sayılı Genelge uyarınca Teknik Sorumlu Atama Belgesi 1 (bir) yıl geçerli ve bunun her yıl yenilenmesi zorunludur. Yenilenmemesi durumunda belgenin geçerliliği ortadan kalkmaktadır. Hal bu iken, MMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Genelgesinin kamu İdaresini bağlamadığını düşünülemez. Kaldı ki Oda tarafından vize edilen belge yönetmeliğin 10'uncu maddesinin 6'ncı bendinde belirtilen teknik sorumlunun en fazla beş adet ruhsat sahasında sorumluluk alabilmesi ve bunun kontrolü Oda ve İdare tarafından kontrol edilmesi açısından da önemlidir.

Bulguda ayrıntısı belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde; ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik sorumluluk tesis edilmemiş bulunan ruhsatlara ilişkin teminatlar gelir kaydedilerek faaliyetlerinin durdurulması, bundan böyle ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik sorumluluk müessesesinin tesis edilmesinin sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 9: Bazı İşletme Ruhsatlarına Ait İdare Payları Zamanında Ödenmediği Halde Mevzuatında Belirlenen İdari Yaptırımların Uygulanmamış Olması

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; bazı işletme ruhsatlarına ait idare payları zamanında ödenmediği halde mevzuatında belirlenen idari yaptırımların uygulanmadığı tespit edilmiştir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun;

“Devir, sicil, ihale, harç, teminat ve idare payı” başlıklı 10'uncu maddesinin 1'inci

fikrasının (e) bendinde:

“e) İdare payı: Akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı tesislerin gayrisafi hasılatının % 1’i tutarında idare payı, her yıl Haziran ayı sonuna kadar idareye ödenir. Tahsil edilen tutarın beşte biri, idare tarafından, kaynağın bulunduğu belediye veya köy tüzel kişiliğine bir ay içerisinde ödenir.”

“İdari yaptırımlar” başlıklı 11’inci maddesinde:

“(3) İdare payının süresi içerisinde ödenmemesi halinde, teminat irat kaydedilerek iki aylık süre verilir. Bu süre zarfında idare payı yatırılmaz ve teminat tamamlanmaz ise faaliyetler durdurulur.”

hükümleri yer almaktadır.

11.12.2007 tarih ve 26727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği’nin “İdare payı” başlıklı 20’nci maddesinde;

“(1) (Değişik cümle:RG-24/9/2013-28775) Jeotermal kaynakların konut, iş yeri, balıkçılık, sera, kaplıca, termal kür merkezi gibi, ısıtma ve diğer amaçlı doğrudan kullanıldığı alanlar ve/veya dolaylı olarak yararlandığı elektrik enerjisi üretimi, kuru buz, mineral tuz eldesi, kurutma, soğutma gibi durumlarda ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin kaynaklarla ilgili bir önceki yılın gayrisafi hasılat bilançosunun mart ayı sonuna kadar idareye verilmesi zorunludur. (Ek cümle:RG-24/9/2013-28775) İdareye bildirilen gayrisafi hasılatın %1’i tutarında idare payı alınır. Bu pay, her yıl Haziran ayı sonuna kadar İdareye ödenir. Tahsil edilen tutarın beşte biri, kaynağın sınırları içinde bulunduğu belediye veya ilgili köy tüzel kişiliğine bir ay içinde İdare tarafından ödenir. Doğal mineralli sular ile Kanuna tabi gazların da doğrudan ve/veya dolaylı olarak kullanıldığı tesislerden elde edilen gayrisafi hâsılatın % 1’i tutarında idare payı alınır.

(3) İdare payının belirtilen süre içerisinde ödenmemesi halinde teminat irat kaydedilerek iki aylık süre verilir. Bu süre sonuna kadar idare payı yatırılmaz ve teminat tamamlanmaz ise faaliyetler durdurulur. İdare payının yatırılmadığı ve teminat tamamlanmadığı sürece faaliyet durdurma kararı kaldırılmaz.

(4) (Ek:RG-24/9/2013-28775) İdare payını ödemeyen sözleşmeli kullanıcının su kullanımına ilişkin faaliyeti idarece durdurulur.”

hükümleri bulunmaktadır.

Belirtilen mevzuat hükümlerine göre, akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı tesislerin gayrisafi hasılatının % 1'i oranındaki tutarın her yıl haziran ayının sonuna kadar ödenmesi gerektiği açıktır. İdare payı bu tarihte ödenmediği takdirde, ruhsat sahibi işletmeler için Kanunda, kiracı/kullanıcılar için ise Yönetmelikte idari yaptırım öngörülmüştür.

Buna göre, idare payını zamanında yatırmayan ruhsat sahibi işletmeler için teminatın gelir kaydedileceği ve 2 aylık süre verilerek bu süre zarfında idare payı yatırılmadığı ve teminat tamamlanmadığı takdirde faaliyetlerin durdurulması; idare payını ödemeyen kiracı/kullanıcıların ise su kullanımına ilişkin faaliyetlerin İdarece durdurulması hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede; idare payını zamanında ödememiş bulunan ruhsat sahiplerine ait teminatların gelir kaydedilmesi, 2 aylık süre içerisinde teminatın güncel tutarda tamamlanması şeklindeki idari yaptırımın hiç uygulanmadığı ve faaliyetlerinin durdurulmadığı, idare payını zamanında ödemeyen sözleşmeli su kullanıcılarının ise su kullanımına ilişkin faaliyetlerinin hiç durdurulmadığı, su kullanımı devam ederken ödenmemiş bulunan idare payının taksitlendirilerek tahsil edilmesi yoluna gidildiği görülmüştür.

Bununla birlikte, İdareye ait işletme ruhsatında sözleşmeli su kullanıcısı olarak faaliyet gösteren ve idare payını zamanında ödememiş bulunan işletmelere ilişkin olarak "idare payının tamamının zamanında ödenmediği takdirde sözleşmede belirlenen teminatın gelir kaydedilmesi, 2 ay içerisinde teminatın güncel değer üzerinden tamamlanması ve idare payının da gecikme bedeli ile birlikte ödenmesi, aksi halde su kullanımı faaliyetinin durdurulacağı, bu eksikliklerin 3 ay içerisinde tamamlanmaması halinde de sözleşmenin feshedileceği" şeklindeki sözleşme hükümleri ile belirlenen yaptırımların da uygulanmadığı anlaşılmıştır.

Öte yandan, 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "*Hesap verme sorumluluğu*" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, işletme ruhsatlarına ait jeotermal kaynaktan elde edilen gayrisafi hasılat tutarının % 1'i olan idare paylarının tahsilatı hususunda gerekli hassasiyet gösterilerek, bu paylar zamanında ödenmediği takdirde mevzuatında belirlenen idari yaptırımların uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Başkanlığımızca yukarda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda idare payı tahsilatları yapılmaktadır.

İlgili hükümler doğrultusunda jeotermal kaynak ve/veya doğal mineralli su kullanarak gelir elde edilen tüm işletmelere yazı yazılarak Mart sonuna kadar bir önceki yıla ait onaylanmış KVB ve ayrıntılı mizan bilgileri istenerek bir önceki yıla ait gayrisafi hasılatları tespit edilmektedir. KVB'ni vermeyen işletmelerin gayrisafi hasılat bilgileri şirketlerin Vergi Dairelerinden istenmektedir.

Tespit edilen gayrisafi hasılat tutarları üzerinden %1 oranında idare payının Haziran ayı sonuna kadar yatırılması tebliğ edilmektedir.

Ruhsat sahibi ve kullanıcıların idare payının muaccel olduğu tarihten itibaren, şirketlere yazı yazarak idareye olan borcun ödenmesi gerektiği belirtilmiş, şirketlerden idare paylarının taksitli ya da peşin şekilde tahsil edilmesine ilişkin süreçleri yürütülmekte ve tahsilatı gerçekleştirilmeme durumunda ruhsat sahibi ve kullanıcıların faaliyetlerinin durdurulması kararı verilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında, işletme ruhsatlarına ait jeotermal kaynaktan elde edilen gayrisafi hasılat tutarının % 1'i olan idare paylarının tahsilatı hakkında ruhsat sahibi ve kullanıcılara idare payının zamanında ödenmemesi durumunda mevzuat hükümlerine uygun davranarak uyguladıkları yaptırımları ve yazdıkları yazıları tek tek anlatmışlardır. Şirketler ile ilgili verdikleri ayrıntılarda, idare payının ödenmemesi durumunda özetle; Kamu İdaresi ruhsat sahibi ve kullanıcıların idare payının muaccel olduğu tarihten itibaren, şirketlere yazı yazarak idareye olan borcun ödenmesi gerektiğini belirterek, şirketlerden idare paylarının taksitli ya da peşin şekilde tahsil edilmesine ilişkin süreçleri yürüttülerini belirterek tahsilatı gerçekleştirilememeleri durumunda ruhsat sahibi ve kullanıcıların faaliyetlerinin durdurulması kararı verdikleri görülmektedir.

Ancak, bulgu metninde anılan mevzuat hükümlerine göre idare payının ilgililer tarafından ödenmemesi durumunda, İdarenin yaptırımları açıktır. Kamu idaresi cevabında

mevzuat hükümlerini uygulamadıkları görülmektedir. "İdare payının tamamının zamanında ödenmediği takdirde sözleşmede belirlenen teminatın gelir kaydedilmesi, 2 ay içerisinde teminatın güncel değer üzerinden tamamlanması ve idare payının da gecikme bedeli ile birlikte ödenmesi, aksi halde su kullanımı faaliyetinin durdurulacağı, bu eksikliklerin 3 ay içerisinde tamamlanmaması halinde de sözleşmenin feshedileceği" şeklindeki sözleşme hükümlerinde belirtilen yaptırımların uygulanması gerekirken, Kamu İdaresinin cevabında ise bu yaptırımların uygulanmadığı görülmektedir. Kamu idaresi ruhsat sahibinin veya kullanıcının teminatını irat kaydetmemekle birlikte mevzuatta belirlenen süreleri aşan şekilde alacağın taksitlendirmesine gidilmiş ve ruhsat sahibi ve kullanıcıların faaliyetlerini durdurmaya ilişkin idari yaptırımı taksitlerin ödenmesi durumu hariç uygulamamışlardır.

Bulguda bahsi geçen mevzuat hükümleri uyarınca işletme ruhsatlarına ait jeotermal kaynaktan elde edilen gayrisafı hasılat tutarının % 1'i olan idare paylarının tahsilatı hususunda gerekli hassasiyet gösterilerek, bu paylar zamanında ödenmediği takdirde mevzuatında belirlenen idari yaptırımların uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 10: İş Artış ve Eksilişine İlişkin Onay Alınmadan İşlerin Yapılması ve Hakedişlerin Ödenmesi

Ankara Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen bazı ihalelerde iş artış ve eksiliş onayının yetkili mercilerce zamanında alınmadan yüklenici tarafından proje değişikliklerinin sahada uygulanması ve hak edişlerin ödendiği görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşme Kapsamında Yapılabilecek İlave İşler, İş Eksilişi ve İşin Tasfiyesi" başlıklı 24'üncü maddesinde:

Mal ve hizmet alımlarıyla yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan iş;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması, şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin % 10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise % 20'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir." denilmek suretiyle iş artışı yapabilmeyenin şartları belirlenmiş,

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Proje Uygulanması" başlıklı 12 maddesinde:

"...

(4) İdare, sözleşme konusu işlerle ilgili proje v.b. teknik belgelerde, değişiklik yapılmaksızın işin tamamlanmasının fiilen imkansız olduğu hallerde, işin sözleşmede belirtilen niteliğine uygun bir şekilde tamamlanmasını sağlayacak şekilde gerekli değişiklikleri yapmaya yetkilidir. Yüklenici, işlerin devamı sırasında gerekli görülecek bu değişikliklere uygun olarak işe devam etmek zorundadır. Proje değişiklikleri, ilk projeye göre hazırlanmış malzemenin terk edilmesini veya değiştirilmesini veya başka yerde kullanılmasını gerektirirse, bu yüzden doğacak fazla işçilik ve giderleri idare yükleniciye öder. Proje değişiklikleri işin süresini etkileyecek nitelikte ise yüklenicinin bu husustaki süre talebi de idare tarafından dikkate alınır.

(5) İdarenin veya yapı denetim görevlisinin yazılı bir tebliği olmaksızın yüklenici, projelerde herhangi bir değişiklik yaptığı takdirde sorumluluk kendisine ait olup bu gibi değişiklikler nedeniyle bir hak iddiasında bulunamaz."

denilmek suretiyle idarenin projeler üzerinde gerekli değişiklikleri yapabileceği belirtilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Bildirimler, olurlar, onaylar, belgeler ve tespitler" başlıklı 5'inci maddesinde:

"(1) İdare, yüklenici ve yapı denetim görevlisi arasındaki her türlü iletişim, yazılı olarak yapılır.

(2) Sözleşmeye göre herhangi bir kişi tarafından bir izin, onay, belge, olur verilmesi, veya tespit yapılması, ihbar, çağrı veya davette bulunulması gerektiğinde, bunlar taraflar aksini kararlaştırmadıkça yazılı olacaktır." denilmektedir.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin "Kamu ihale mevzuatına göre yapılan alımlarda aranacak diğer belgeler" başlıklı 50'inci maddesinin (ç) bendinde, sözleşmede öngörülmeleyen iş artışının zorunlu hale gelmesi ve bu artışın yüklenicisine yaptırılması halinde, buna ilişkin onay belgesi ve ek kesin teminata ilişkin belgenin hak ediş dosyasına eklenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Söz konusu mevzuat birlikte değerlendirildiğinde, idare sözleşme konusu işlerle ilgili proje vb. teknik belgelerde, değişiklik yapılmaksızın işin tamamlanmasının fiilen imkansız olduğu hallerde, işin sözleşmede belirtilen niteliğine uygun bir şekilde tamamlanmasını sağlayacak şekilde gerekli değişiklikleri yapmaya yetkilidir. Bu yetkisini kullanabilmekle birlikte bu değişikliklerin yetkili mercilerce alınması, alınan onayın yükleniciye yazılı olarak bildirilmesi ve yüklenicinin de bu yazılı onaya binaen proje değişikliğini uygulaması gerekmektedir. Ayrıca, Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin ilgili maddesinde de belirtildiği gibi, yükleniciye ilgili proje değişikliği nedeniyle yapılacak ödemeye ilişkin hak ediş dosyasına yetkili mercilerden alınmış iş artış onayının eklenmiş olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Başkanlık tarafından bazı yapım işi ihalelerinde iş artışı ve eksilişine ilişkin yetkili mercilerden karar alınmadan öngörülen proje değişikliklerinin yüklenici tarafından uygulandığı ve geçici kabul tarihine yakın bir tarihte iş artış ve eksiliş onayının alındığı görülmüştür. İş artışı ve eksiliş onayının yetkili mercilerce alınmasına kadar da hak edişlerin iş artış ve eksilişlere denk gelecek şekilde ödemelerin yapıldığı görülmüştür

Mevzuat hükümlerine uygun olarak iş artış ve eksiliş onayının yetkili mercilerce zamanında alınıp, bu onayın yükleniciye yazılı bildirilmesi sonucu yüklenici tarafından proje değişikliklerinin sahada uygulanması ve hak edişlerin ödenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Başkanlığımız tarafından gerçekleştirilen yapım işi ihalelerinde, sözleşme imzalandıktan sonraki süreçte, arazi şartlarının iyileştirilmesi, arsaların okul yapısı şartlarına uygun hale getirilmesi (yapılan iyileştirmeler, ulaşım sorunlarının çözülmesi, gecekonduların yıkılması..vs) ve belediyelerimizden ruhsat alma, vs gibi konularda öngörülenden daha çok zaman kaybedildiğinden; ayrıca tekli eğitim sistemine geçiş ile ilgili olarak Bakanlığımızın binaları ivedilikle teslim alma talebinin olması nedeniyle imalat süreçlerinde alınan kararlarda onay süreci ile imalat süreci paralel işlemek durumunda kalmıştır. Hakediş ödemelerinde henüz onayı alınmamış olan imalatların, tamamlanmış olsa dahi, güvenli tarafta kalacak şekilde bir kısmı ödenmek suretiyle genelde onay alındıktan sonra ödemenin tamamı gerçekleşmiştir. Çok fazla inşaatın aynı anda başlaması ve projeler uygulanmaya başlandıkça gözlenen detay eksiklikleri nedeniyle devam eden hızlı karar alıp uygulama alışkanlığı bundan sonraki süreçte kontrol alınmış olup onay alınmadan herhangi bir saha uygulaması ya da ödeme yapılmayacaktır.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında, çok fazla inşaatın aynı anda başlaması ve projeler uygulanmaya başlandıkça gözlenen detay eksiklikleri nedeniyle devam eden hızlı karar alıp uygulama alışkanlığının bundan sonraki süreçte onay alınmadan herhangi bir saha uygulaması ya da ödeme yapılmayacağı belirtilmiştir.

Ancak, bulgu konusu husus 2018 yılı denetimlerinde tespit edilmiş, kamu idaresinin 2018 yılında uygulama gerekçelerinin devam etmesi söz konusu olabileceğinden bahisle, mevzuat hükümlerine uygun olarak iş artış ve eksiliş onayını yetkili mercilerce zamanında alması, bu onayı yükleniciye yazılı bildirmesi sonucu yüklenici tarafından proje değişikliklerinin sahada uygulaması ve hak edişleri ödemesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 11: Başkanlığa Ait Jeotermal İşletme Ruhsat Sahasındaki Jeotermal Kaynağın Kullanılmasına İlişkin Sözleşme Hükümlerine Riayet Edilmemesi

Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; Ankara ili, Güdül ilçesi, Çağa beldesi sınırları içerisinde Başkanlığa ait jeotermal işletme ruhsat sahasındaki jeotermal kaynaktan kullanılan termal suya ilişkin sözleşme hükümlerine riayet edilmediği tespit edilmiştir.

A-) Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; Ankara ili, Güdül ilçesi, Çağa beldesi sınırları içerisinde Başkanlığa ait jeotermal işletme ruhsat sahasındaki jeotermal kaynaktan 15.07.2013 tarihli sözleşmeye dayanılarak ilgili işletmeye kullanılan termal suya ilişkin olarak sözleşme hükümlerine riayet edilmediği tespit edilmiştir.

19.06.2013 tarihinde yapılan termal su ihalesi sonucunda Başkanlık ile kiracı şirket arasında akdedilen 15.07.2013 tarihli sözleşmenin konusu Başkanlığa ait jeotermal işletme ruhsat sahasındaki jeotermal kaynağın 5 litre/saniye debili kısmının, 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu ve bu Kanuna dayalı olarak çıkarılan Yönetmelik ile İl Genel Meclisinin 01.04.2013 tarih ve 103 sayılı kararı ile onaylanan Su Kullanım Usul ve Esaslarına göre 10 (on) yıl süreli kiralanmasıdır.

İşe ilişkin Sözleşmenin “*Su kiralama bedeli ve ödeme şekli*” başlıklı 7’nci maddesinde:

“İdarece yapılacak kontrollerde, kiralanan 5 lt/sn debiden daha fazla jeotermal suyun kullanıldığına tespiti durumunda, fazla kullanılan suyun o yıldaki aylık kira bedelinin iki katı oranında idari para cezası uygulanır. Her tespit için aynı cezai işlem yeniden uygulanacaktır.

Su kullanım bedelinin son ödeme tarihinden itibaren 1 ay içerisinde yasal faizleriyle birlikte ödenmemesi halinde İdare tarafından kiracıya durum tebliğ edilerek, tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içerisinde ödenmesi istenecektir. Yine ödenmemesi halinde İdarece suyun vanası kapatılarak tebliğ edilen borç ödeninceye kadar suyun kiralaması durdurulacaktır. Su kiralamasının durdurulmasından itibaren 1 ay içerisinde su bedeli ödenmez ise sözleşme fesih edilerek teminat irat kaydedilecektir. -

Sözleşmenin feshine müteakip tahakkuk eden su kiralama bedeli ve İdare payı borçları 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre cezalı tahsil edilecektir.”

“Teminat” başlıklı 8’inci maddesinde:

“Kiracı tarafından ihale bedelinin % 6’sı tutarında teminat bedeli yatırılacak ve her yıl kira bedeli artış oranında kesin teminat miktarı artırılabilecektir.”

“İdare payı ödemeleri” başlıklı 9’uncu maddesinde:

“5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun 10 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (e) bendi ve aynı Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin 20 nci maddesinin, 1 inci fıkrasına göre belirtilen idare payı ödemelerini yapmak zorundadır.

Kiracı işletmenin faaliyete başladığı yıldan itibaren işletmenin gayrisafi hâsulatının %1’i oranında idare payı ödemek zorundadır. İdare payının tespiti için yeminli mali müşavir veya muhasebeci tarafından onaylanan gayrisafi hâsulatı içeren bilançonun idareye verilmesi zorunludur. Gayrisafi hâsulat belgelerine göre belirlenen idare payı Haziran ayı sonuna kadar ödenecektir. Gayrisafi hâsulatın verilmemesi veya idare payının tamamının süresinde ödenmemesi halinde teminat irat kaydedilecektir. Bu durum yatırımcıya tebliği edilerek 2 ay içinde teminatın güncel değer üzerinden yatırılması ve idare payının da gecikme bedeli ile birlikte ödenmesi istenir. Teminatın yenilenmemesi ve/veya idare payının gecikme bedeli ile birlikte yatırılmaması veya eksik yatırılması halinde su kiralama hakkı durdurulur. 3 ay içerisinde yukarıda belirtilen hususların yerine getirilmemesi halinde sözleşme fesih edilir.”

“Kiracının görev ve yükümlülükleri” başlıklı 14’üncü maddesinde:

“14-5. Sel baskını, deprem, çökme, heyelan, çığ, yangın gibi doğal afetler ile kuyuda meydana gelebilecek arıza, suyun sıcaklığının değişmesi, termal suyun kesilmesi vb. mücbir hallerin ortaya çıkması durumunda kiracı termal su ile ilgili herhangi bir hak talebinde bulunamaz. Bu sebeplerden dolayı suyun işletmelere verilememesi yâda kiralanan miktardan az verilmesi halinde, idare ve kiracı tarafından durum tespit edilerek, kullanılmayan suyun bedeli kira bedelinden düşülecektir.”

“İdarenin yetkileri ve yükümlülükleri” başlıklı 15’inci maddesinde:

“15-5. İdare kuyuların kontrollerini yapar ve işletme şekli ve şartlarıyla ilgili düzenlemeyi yapmak ve yaptırmak için koordinasyonu sağlar.”

hükümleri yer almaktadır.

Sözleşmenin yukarıda belirtilen hükümlerine göre, kiralanan termal suyun miktarı 5lt/sn debili olup, bu miktardan fazla kullanım tespit edildiğinde aylık kira bedelinin iki katı kadar idari para cezası kesilmesi ve her tespit bu cezanın tekrar uygulanması gerektiği açıktır.

Bununla birlikte, su kullanım bedelinin ödenmesine ilişkin olarak son ödeme tarihinden itibaren 1 ay içerisinde ödenmediği takdirde tebligat yapılacağı, sonraki 1 ay içerisinde yasal faizleriyle birlikte halen ödeme yapılmadığı takdirde su kullanımının durdurulacağı ve bundan itibaren 1 ay içerisinde de ödeme yapılmadığı takdirde sözleşme feshedilerek teminatın gelir kaydedileceği açıkça hükme bağlanmıştır. Böylece su kullanım bedeli her halükarda 3 ay içerisinde ödenmiş olmalı veyahut sözleşme feshedilerek teminat gelir kaydedilmelidir. İdarenin taksitlendirme yapması sözleşmeye göre mümkün değildir.

Aynı şekilde, idare paylarının ödenmesine ilişkin olarak ise Haziran ayı sonuna kadar tamamı ödenmediği takdirde teminatın gelir kaydedileceği, bu durum tebliğ edilerek 2 ay teminatın güncellenmesi ve idare payının ödenmesi isteneceği, aksi takdirde su kiralama hakkının durdurulacağı ve 3 ay içerisinde söz konusu hususların yerine getirilmemesi halinde sözleşmenin feshedileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, doğal afetler ile kuyuda meydana gelebilecek mücbir sebepler dolayısıyla suyun işletmelere verilememesi veya eksik verilmesi durumunda kullanılmayan suyun bedelinin kira bedelinden düşüleceği sözleşme ile öngörülmüş olduğu gibi; kuyuların kontrolleri ile işletme şekli ve şartları ile ilgili düzenlemelerin yapılması ve bu bağlamda sözleşme kapsamında suyun

kullanım miktarları ile ilgili hükümlerinin ihlal edilmemesi için gerekli önlemlerin İdarenin yükümlülüğünde olduğu açıktır.

Yapılan incelemede,

-Sözleşmenin başından itibaren kullanıcıların kullandıkları termal su miktarını ölçebilecek debi ölçer sisteminin İdarenin kontrol ve denetimi altında olmadığı, kiracının sözleşmede öngörülen miktardan fazla su kullanımını önleyebilecek herhangi bir kontrol ve denetim mekanizmasının bulunmadığı, 2018 yılına kadar kullanılan su miktarına ilişkin herhangi bir ölçüm ve denetim yapılmadığı, 2018 yılında kiracının sözleşmede belirtilen 5 lt/sn debi miktarından fazla su kullandığının iki kez tespit edilerek tutanak altına alındığı, ancak bununla ilgili sözleşmenin cezai hükümlerinin uygulanmadığı;

- İdare payı bedelinden 2017 yılından itibaren halen ödenmeyen tutarlar bulunduğu ve bunların her halükarda sözleşmede belirlenen süresi içerisinde ödenmemiş olduğu, ancak bununla ilgili sözleşmenin cezai hükümlerinin uygulanmadığı;

- Teminat tutarlarının her yıl güncellenmediği,

- Su kullanım bedelinden 2017 yılından itibaren halen ödenmeyen tutarlar bulunduğu ve bunların her halükarda sözleşmede belirlenen süresi içerisinde ödenmemiş olduğu, ancak bununla ilgili sözleşmenin cezai hükümlerinin uygulanmadığı;

Tespit edilmiştir.

Başkanlığa ait jeotermal ruhsat sahasından elde edilen ve sözleşme ile kullanılan termal suyun kamu kaynağı olduğu ortadadır. Kamu kaynağının bir sözleşme ile kullanılmasında sözleşme hükümlerine riayet etmenin iki taraf için de zorunluluk olduğu noktasında herhangi bir mülahaza söz konusu değildir.

Sözleşmede belirlenen miktar kadar suyun kullanılması, bedelinin sözleşmede öngörüldüğü şekilde ödenmesinin sağlanması, bedeli ödenenden daha fazla suyun kullanılması gibi risklere ilişkin gerekli önlemlerin alınması, öngörülen miktardan fazla kullanım söz konusu ise öncelikle bedelinin tahsil edilmesi ve sözleşmede ilgili cezai hükümlerin uygulanması sorumluluğunun Başkanlıkta olduğu hususunda da herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır.

Öte yandan, 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "*Hesap verme sorumluluğu*" başlıklı 8'inci maddesinde;

“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.”

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat ve sözleşme hükümleri ile yapılan açıklamalar çerçevesinde, Başkanlığa ait jeotermal işletme ruhsat sahasındaki jeotermal kaynaktan, 15.07.2013 tarihli sözleşmeye dayanılarak ilgili işletmeye kullandırılan termal suya ilişkin sözleşme hükümlerine riayet edilerek, öncelikle kesin teminat tutarının güncellenmesi, 5 lt/sn debiden fazla kullanıldığının tespitine ilişkin cezai hükümlerin ivedilikle uygulanması, zamanında ödenmeyen ve halihazırda ödenmemiş bulunan su kullanım ve idare payları bedelleri dolayısıyla cezai hükümler uygulanarak sözleşmenin feshedilmesi gerektiği düşünülmektedir.

B-) Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; Ankara ili, Güdül ilçesi, Çağa beldesi sınırları içerisinde Başkanlığa ait jeotermal işletme ruhsat sahasındaki jeotermal kaynaktan, 14.08.2013 (ve ek 14.03.2015) tarihli sözleşmelere dayanılarak ilgili işletmeye kullandırılan termal suya ilişkin sözleşme hükümlerine riayet edilmediği tespit edilmiştir.

10.07.2013 tarihinde yapılan sera amaçlı termal su ihalesi sonucunda Başkanlık ile kiracı şirket arasında akdedilen 14.08.2013 (ve ek 14.03.2015) tarihli sözleşmenin konusu Başkanlığa ait jeotermal işletme ruhsat sahasındaki jeotermal kaynağın 20 litre/saniye debili kısmının, 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu ve bu Kanuna dayalı olarak çıkarılan Yönetmelik ile İl Genel Meclisinin 01.04.2013 tarih ve 103 sayılı kararı ile onaylanan Su Kullanım Usul ve Esasları ile Termal Suyun Sera Isıtılmasında Kullanılmasına ilişkin İl Genel Meclisinin 07.05.2013 tarih ve 2013/153 sayılı kararı çerçevesinde 10 (on) yıl süreli kiralanmasıdır.

İşe ilişkin Sözleşmede:

“Madde 9- ... Kira bedelinin süresinde ödenmemesi halinde, İdare tarafından kiracıya durum tebliğ edilerek, tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içerisinde ödenmesi istenecektir. Yine

ödenmemesi halinde İdarece suyun vanası kapatılarak tebliğ edilen borç ödeninceye kadar suyun kiralaması durdurulacaktır. Su kiralamasının durdurulmasından itibaren 1 ay içerisinde su bedeli ödenmez ise sözleşme feshedilerek teminat irat kaydedilecektir.

Sözleşmenin feshine müteakip tahakkuk eden su kiralama bedeli ve İdare payı borçları 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre cezalı tahsil edilecektir.

Madde 10- Kiracı Jeotermal kaynağın yıllık kira bedelini, kaynağı kullanıp kullanmadığına bakılmaksızın İdareye ödemek zorundadır.

Madde 11- İdarece yapılacak kontrollerde, kiralanan 201t/sn debiden fazla jeotermal suyun kullanıldığının tespit edilmesi halinde, fazla kullanılan suyun o yıldaki aylık kira bedelinin iki katı oranında idari para cezası uygulanır. Her tespit için aynı cezai işlem yeniden uygulanacaktır.

Madde 12- Kiracı tarafından ihale bedelinin % 6'sı tutarında yatırılan kesin teminat her yıl kira artış oranında artırılabacaktır.”

hükümleri bulunmaktadır.

Buna göre su kullanım bedelinin ödenmesine ilişkin olarak son ödeme tarihinden itibaren 1 ay içerisinde ödenmediği takdirde tebligat yapılacağı, sonraki 1 ay içerisinde yasal faizleriyle birlikte halen ödeme yapılmadığı takdirde su kullanımının durdurulacağı ve bundan itibaren 1 ay içerisinde de ödeme yapılmadığı takdirde sözleşme feshedilerek teminatın gelir kaydedileceği açıkça hükme bağlanmıştır. Bununla birlikte, kiracının jeotermal kaynağın yıllık kira bedelini kaynağı kullanıp kullanmadığına bakmaksızın İdareye ödeyeceği hüküm altına alınmıştır. Böylece su kullanım bedeli her halükarda 3 ay içerisinde ödenmiş olmalı veyahut sözleşme feshedilerek teminat gelir kaydedilmelidir. İdarenin taksitlendirme yapması sözleşmeye göre mümkün değildir.

Yapılan incelemede, kiracının su kullanım bedelinden 2017 yılından itibaren ödenmeyen tutarlar bulunduğu, 2018 yılı su kullanım bedelinin ise hiç ödenmediği, teminat tutarlarının güncellenmediği ve bunlara ilişkin olarak sözleşmede öngörülen cezai hükümlerin uygulanmadığı görülmüştür.

Başkanlığa ait jeotermal ruhsat sahasından elde edilen ve sözleşme ile kullandırılan termal suyun kamu kaynağı olduğu ortadadır. Kamu kaynağının bir sözleşme ile

kullanılmasında sözleşme hükümlerine riayet etmenin iki taraf için de zorunluluk olduğu noktasında herhangi bir mülahaza söz konusu değildir.

Öte yandan, 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "*Hesap verme sorumluluğu*" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat ve sözleşme hükümleri ile yapılan açıklamalar çerçevesinde, Başkanlığa ait jeotermal işletme ruhsat sahasındaki jeotermal kaynaktan, 14.08.2013 (ve ek 14.03.2015) tarihli sözleşmelere dayanılarak ilgili işletmeye kullanılan termal suya ilişkin sözleşme hükümlerine riayet edilerek, öncelikle kesin teminat tutarının güncellenmesi, zamanında ödenmeyen ve halihazırda ödenmemiş bulunan su kullanım bedeli dolayısıyla cezai hükümler uygulanarak sözleşmenin feshedilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; A) Yapılan denetimler sırasında 01.03.2018 tarihinde ve 21.02.2018 tarihinde olmak üzere fazla su kullanımı tespit edildiğinden 58.773,88 TL ve 21.02.2018 tarihli tespit tutanağına istinaden de 58.773,88 TL olmak üzere 117.547,8 TL idari para cezası uygulanmış ve kuyudan 5lt/sn debiden fazla termal su çıkışının engellenmesi için Valilik Makamının 10.04.2019 tarih ve 24978 sayılı onayı alınarak kiracıya ve Kaymakamlığına tebliğ edilmiş olup, Başkanlığımız ve Kaymakamlığın ilgili elamanlarınca 17.05.2019 tarihinde kuyu çıkışındaki vana 5lt/sn termal su çıkışına izin verecek şekilde ayarlanmıştır.

B) Kira sözleşmesi gereğince teminat tutarlarının güncellenmiştir.

Başkanlığımıza ait ruhsat sahasından su kiralama yoluyla termal kaynak kullanan Hitit Ayaş Termal Sağlık İnş. Org. Eml. Gıda Taş. Taah. San. Ve Tic. A.Ş kira bedelinin emsallerine göre çok yüksek olması ve ekonomik şartlar nedeniyle zamam zaman ödemekte zorlansa da Başkanlığımızca devamlı takip edilmesi yazılı ve sözlü uyarılması suretiyle kira sözleşmesinin

yapıldığı 2013 yılından 2017 yılına kadar tahsil edilmesi gereken kira alacağımız peşin veya taksitlendirilmek suretiyle gecikme bedelleri ile birlikte tahsil edilmiştir.

Ayrıca taksitlendirme için Başkanlığımız hukuk biriminden aşağıda belirtilen hukuki görüş alınmıştır.

Başkanlığa ait Jeotermal İşletme Ruhsat Sahasındaki Jeotermal Kaynağın Kullanılmasına İlişkin Sözleşme Hükümlerine Riayet Edilmemesi başlığı altında (58 nci sayfa) “Böylece su kullanım bedeli her hâlükârda 3 ay içinde ödenmiş olmalı ve veyahut sözleşme fesih edilerek teminat gelir kaydedilmelidir. İdarenin taksitlendirme yapması sözleşmeye göre mümkün değildir” denilmiştir.

Her ne kadar sözleşmenin taraflarından birisi idaremiz (Kamu) ise de kira sözleşmesi, özel hukuka ilişkin bir sözleşme olup 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve 2004 sayılı İcra İflas Kanunu hükümlerine tabidir.

TBK’un kira genel hükümlerinin düzenlendiği 299, 314 ve 315 nci maddelerinde gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya kamu tüzel kişileri açısından bir ayırım yapılmamıştır. Her ne kadar İdaremiz ile kiracı şirket arasında yapılan sözleşmenin “Kanuni Dayanak” başlıklı 2 maddesinde; 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 7 ve 10 ncu maddelerine dayanılarak 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar Ve Doğal Mineralli Sular Kanunu, 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar Ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği ve İl Genel Meclisinin 2013/103 sayılı Jeotermal Kullanımına İlişkin Usul Ve Esaslara dayanılarak sözleşmenin hazırlandığı belirtilmiş ise de bu husus, kira sözleşmesinin özel hukuk sözleşmesi olduğu hukuki gerçeğini değiştirmemektedir. Bu yasal dayanak İdarenin, nereden yetki aldığını göstermesi açısından önemlidir.

Kiranın ödenmemesi halinde taksitlendirme ise tarafların özgür iradesi ile yaptıkları bir ek sözleşme niteliğindedir. Gerek Türk Borçlar Kanununda gerekse Kira Sözleşmesinde, ödenecek kira bedelinin taksitlendirilmesini kısıtlayan, engelleyen bir hüküm yoktur.

Diğer yandan; Hazine Ve Maliye Bakanlığı Gelir idaresi Başkanlığının 02.2018 tarih ve 101727 sayılı yazısında da “20015/4 sayılı Tahsilat İç Genelgesinde, YİKOB’a devredilen genel bütçeye gelir kaydedilmesi gereken alacaklardan 6183 sayılı kanuna göre takibi mümkün olmayan; **kira gelirleri gibi** alacakların takibinin genel hükümlere göre (6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve 2004 sayılı İcra İflas Kanunu kapsamında) yapılacağı;

Ayrıca, özel kanunlarında 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsili edileceği belirtilen alacaklar hariç olmak üzere, 6183 sayılı kanunu uygulayacak alacaklı amme idarelerinin **sözleşmeden**, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğan alacaklarının bu kanun kapsamında takip ve tahsilinin mümkün olmadığı, bu nedenle bu alacakların yapılandırılmasının mümkün olmadığı” belirtilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında;

A) 2018 yılında fazla su kullanımı tespit edildiğinden idari para cezası uygulanmış ve kuyudan 5lt/sn debiden fazla termal su çıkışının engellenmesi için kiracıya ve Kaymakamlığına tebliğ edilmiş olup, Başkanlığımız ve Kaymakamlığın ilgili elamanlarınca kuyu çıkışındaki vana 5lt/sn termal su çıkışına izin verecek şekilde ayarlandığını belirtmiş olmakla birlikte, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

B) Cevaplarına taksitlendirme için Başkanlığın hukuk biriminden aldıkları hukuki görüşü eklemiş olup, Başkanlığın hukuk birimi, İdarenin taksitlendirme yapması sözleşmeye göre mümkün olmadığı belirtilse de; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve 2007 sayılı İcra İflas Kanunu hükümlerine göre su kullanım bedellerini taksitlendirebileceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, Kiranın ödenmemesi halinde taksitlendirme ise tarafların özgür iradesi ile yaptıkları bir ek sözleşme niteliğinde olduğunu ve Gerek Türk Borçlar Kanununda gerekse Kira Sözleşmesinde, ödenecek kira bedelinin taksitlendirilmesini kısıtlayan, engelleyen bir hüküm olmadığını belirtmiştir.

Ancak, Kamu idaresinin savunmaları kabul edilmesi mümkün değildir. Borçlar Kanunu ve İcra İflas Kanunu hükümlerine göre su kullanım bedellerinin taksitlendirme imkanı yoktur. Şöyle ki, Kamu İdaresi kamu kaynağının kullanımına ilişkin söz konusu sözleşmeyi ihale sonucu ruhsat sahibine yapmıştır. Ruhsat sahibi ve ilgililer, ihaleye girmeden önce koşulları bilerek girmişlerdir. İdare, Ruhsat sahasındaki jeotermal kaynağın kullanılmasına ilişkin sözleşmeyi eşitliği bozacak şekilde ruhsat sahibi lehine bozamayacağı düşünülmektedir. Öyle ki, bulgumuzda da belirttiğimiz gibi sözleşme hükmü açık ve nettir.

Buna göre su kullanım bedelinin ödenmesine ilişkin olarak son ödeme tarihinden itibaren 1 ay içerisinde ödenmediği takdirde tebligat yapılacağı, sonraki 1 ay içerisinde yasal faizleriyle birlikte halen ödeme yapılmadığı takdirde su kullanımının durdurulacağı ve bundan itibaren 1 ay içerisinde de ödeme yapılmadığı takdirde sözleşme feshedilerek teminatın gelir kaydedileceği açıkça hükme bağlanmıştır. Bununla birlikte, kiracının jeotermal kaynağın yıllık

kira bedelini kaynağı kullanıp kullanmadığına bakmaksızın İdareye ödeyeceği hüküm altına alınmıştır. Böylece su kullanım bedeli her halükarda 3 ay içerisinde ödenmiş olmalı veyahut sözleşme feshedilerek teminat gelir kaydedilmelidir. İdarenin taksitlendirme yapması sözleşmeye göre mümkün değildir.

Teminatların güncellendiği belirtilmiş olmakla birlikte, bulgu konusu tespitlerin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 12: Pazarlık Usulü İle İhale Edilebilecek İşler Arasında Sayılan 21/b Yönteminin Gerekçelerinin Oluşmaması

Ankara Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından yapılan bazı yapım ve mal alımı işlerinde pazarlık usulü yönteminin kanunda sayılan gerekçelerinin oluşmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinde hangi nitelikteki işlerin Pazarlık Usulü ile ihale edilebileceği maddeler halinde sayılmıştır. Bu maddeye göre: “*Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir: a) Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda b) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması. c) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması. d) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması. e) İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi. f) (Ek: 30/7/2003-4964/14 md.) İdarelerin yaklaşık maliyeti ellimilyar Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.(2) ...*” denilmektedir.

Ayrıca aynı Kanunun temel ilkeler başlıklı 5.maddesinde:

“*İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez. Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez. Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve*

belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir... Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir” denilmektedir

Temel usul olmamakla birlikte bir ihale usulü olan pazarlık usulünün de uygulanabilmesi için, kanunda belirtilen özel hallerin mevcudiyeti gereklidir. Pazarlık usulüyle ilgili 21-b maddesinde özel hal olan doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması ve bu nedenlerle ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu hale gelmesi gerekmektedir.

Başkanlıkça yapılan bazı alımların ise idare tarafından önceden öngörülemeyen bir olay olmadığı gibi ivedi olarak yapılmasını gerektirecek bir zorunluluk da bulunmadığı değerlendirilmektedir. 16.01.2017 tarihinde gönderilen yazı ile Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilgili projelerin ivedilikle 2017 yılında ihalelerin çıkılması talep edilmişken; Haziran ayına gelinceye kadar ihale ilişkin herhangi bir işlem yapılmayıp, 16.06.2017 tarihli yazı ile ihalenin ivedilikle yapılması gerekçe gösterilerek Kamu İhale Kanunu'nun 21/b maddesi ile ihale çıkılması için Valilik Makamından izin alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığında ilgili talep yazısından itibaren geçen yaklaşık 5 ay gibi bir süre söz konusudur.

Başkanlık tarafından, ilgili projelerin en az 5 ay öncesinden bilindiği ve kararlaştırıldığı halde ihale çalışmalarının Haziran ayına kadar başlatılmayıp, Makam Olur'u çerçevesinde Haziran ayında yapım işine ilişkin alımlarının ivedi olarak yapılması gerektiği gerekçesiyle pazarlık usulü ile ihaleye çıkılarak konuya ilişkin alım gerçekleştirilmiştir.

Yapım işine ilişkin, ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen veyahut yeterli bir süre önce idarece gerekli hazırlıkların yapılmasını engelleyen bir durumun ortaya çıktığı değerlendirmesini yapmak mümkün değildir. Dolayısıyla, Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılan yazışmalarda önceden bilinen okul proje yatırım işinin planlanarak açık ihale ya da belli istekliler arasında ihale usulü ile ihaleye çıkılması gerekirken; 2017 yılı Haziran ayına kadar beklenerek işin ivedi olması sebebine dayandırılarak pazarlık usulü ile ihaleye çıkılmıştır.

Yazışmalarda net bir şekilde yatırım alımına ilişkin işin yapılması gerektiği yeterli süre öncesinden belli iken, buna ilişkin çalışmaların zamanında yapılmayarak süre kalmadığını ileri sürmenin, söz konusu durumu idarece öngörülemeyen hal durumuna sokmayacağı değerlendirilmektedir.

İhalelerde, öncelikle Kanun'da temel usul olarak belirlenen “açık ihale usulü” ve “belli istekliler arasında” ihale usulünün uygulanması, ancak, Kanuna uygun gerekçeler olduğu takdirde “pazarlık usulünün” kullanılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Başkanlığımız tarafından ihaleleri yapılan yapım ve mal alımı işlerinde 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun ihale usul ve esaslarına riayet edilmektedir. Bazı işlere ilişkin ilgili kurumların talep yazılarında ve ihale talimatlarında ivedi yapılması bildirilen yapım ve mal alımı işlerinde; kamu hizmetinin devamlılığının sağlanması ve hızlı karar alma gerekliliği sebebiyle ilgili kanun hükümleri gereği ivedi olarak ihalelere çıkmıştır.

Söz konusu kanun maddesinde belirtilen usullerin gerekçeleri oluşmadan ve ilgili Makam Oluru alınmadan herhangi bir işlem tesis ettirilmeyecektir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, bazı işlere ilişkin ilgili kurumların talep yazılarında ve ihale talimatlarında ivedi yapılması bildirilen yapım ve mal alımı işlerinde; kamu hizmetinin devamlılığının sağlanması ve hızlı karar alma gerekliliği sebebiyle ilgili kanun hükümleri gereği ivedi olarak ihalelere çıktığı ve söz konusu kanun maddesinde belirtilen usullerin gerekçeleri oluşmadan ve ilgili Makam Oluru alınmadan herhangi bir işlem tesis ettirilmeyeceği ifade edilmiştir.

Bazı işlere ilişkin ilgili kurumların talep yazılarında ve ihale talimatlarında ivedi yapılması bildirilen yapım ve mal alımı işlerinde; kamu hizmetinin devamlılığının sağlanması ve hızlı karar alma gerekliliği nedeni belirtilmiş olmakla birlikte; Kanun'a uygun gerekçeler oluşmadan pazarlık usulünün kullanılmaması gerektiği düşünülmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

9. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR

(1.01.2018 - 31.12.2018) ANKARA YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI

49.06-Tüm Muhasebe Birimleri 2018 Yılı BİLANÇOSU

AKTİF	2018	2017	Carl Yıl 2018	PASİF	2018	2017	Carl Yıl 2018
	TL	TL	TL		TL	TL	TL
1 DÖNEN VARLIKLAR			328.780.038,37	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			318.110.636,61
10 HAZIR DEĞERLER			328.880.718,63	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR			278.176.488,44
102 BANKA HESABI			326.690.719,53	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI			69.698.064,88
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)			0,00	333 EMANETLER HESABI			208.477.403,56
12 FAALİYET ALACAKLARI			0,00	38 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER			40.896.087,07
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI			0,00	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI			40.921.444,04
14 DİĞER ALACAKLAR			12.104,87	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI			12.533,19
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI			12.104,87	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI			1.089,84
16 STOKLAR			77.214,17	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			600.000,00
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI			77.214,17	47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI			600.000,00
18 ÖN ÖDEMELER			0,00	472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI			500.000,00
160 İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI			0,00	6 ÖZ KAYNAKLAR			2.762.682.722,13
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI			0,00	60 NET DEĞER			2.982.616,88
165 MAHJUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI			0,00	500 NET DEĞER HESABI			2.962.515,68
2 DURAN VARLIKLAR			2.746.383.218,27	67 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI			481.946.883,88
22 FAALİYET ALACAKLARI			182.460,77	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI			481.946.883,86
226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI			182.460,77	68 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI			2.287.864.322,68
26 MADDİ DURAN VARLIKLAR			2.746.210.788,60	590 DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI			2.267.654.322,59
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI			12.854.240,42				
252 BİNALAR HESABI			0,00				
253 TEĞİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI			745.190,64				
254 TAŞITLAR HESABI			977.650,72				
255 DEMİRBAŞLAR HESABI			10.403.259,53				
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)			-10.337.005,53				
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI			2.730.567.432,72				
28 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR			0,00				
260 HAKLAR HESABI			444.831,68				
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)			-444.831,68				
28 DİĞER DURAN VARLIKLAR			0,00				
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI			0,00				
299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)			0,00				
AKTİF TOPLAMI			3.072.178.267,84	PASİF TOPLAMI			3.072.178.267,84

ANKARA YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI 2018 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN YÖRÜ Giderin Türü	2016 Yılı	2017 Yılı	Carî Yılı (2018)	Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GELİRİN YÖRÜ Gelirin Türü	2016 Yılı	2017 Yılı	Carî Yılı (2018)
	Kod.1	Kod.2	Kod.3	Kod.4						Kod.1	Kod.2	Kod.3	Kod.4				
630	01	0	0	0	Personel Giderleri	0,00	0,00	31.624.007,38	600	03	0	0	0	Teşebbüs ve Müdüyet Gelirleri	0,00	0,00	802.190,73
630	01	3	0	0	İşçiler	0,00	0,00	2.719.707,00	600	03	1	0	0	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	0,00	0,00	216.507,35
630	01	3	1	0	Önemli İşçiler	0,00	0,00	2.719.707,00	600	03	1	1	0	Mal Satış Gelirleri	0,00	0,00	216.707,35
630	01	3	1	1	Sözel İşçilerin Ödemeleri	0,00	0,00	2.348.414,39	600	03	1	1	1	Satınalma, Başlı Emlak, Form Satış Gelirleri	0,00	0,00	123.400,00
630	01	3	1	2	Geçici İşçilerin Ödemeleri	0,00	0,00	373.292,70	600	03	1	1	99	Diğer Mal Satış Gelirleri	0,00	0,00	93.307,35
630	01	5	0	0	Diğer Personel	0,00	0,00	26.004.300,20	600	03	6	0	0	Kira Gelirleri	0,00	0,00	585.211,50
630	01	5	1	0	Ücret ve Diğer Ödemeler	0,00	0,00	26.004.300,20	600	03	6	1	0	Tayınmaz Kira	0,00	0,00	585.473,30
630	01	5	1	1	Muhafaza Ödemeleri	0,00	0,00	26.004.300,20	600	03	6	1	1	Lojman Kira Gelirleri	0,00	0,00	585.473,30
630	02	0	0	0	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	0,00	4.866.584,58	600	04	0	0	0	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,00	0,00	253.266.077,44
630	02	3	0	0	İşçiler	0,00	0,00	507.634,75	600	04	2	0	0	Merkezi Yönetim Bütçesine Dahil İşlemlerden Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	0,00	54.878.027,52
630	02	3	4	0	İşçilik Sigortası Fonuna	0,00	0,00	53.125,47	600	04	2	1	0	Carî	0,00	0,00	33.218.364,67
630	02	3	4	1	İşçilik Sigortası Fonuna	0,00	0,00	53.125,47	600	04	2	1	0	Muhafaza Sadece için genel bütçeden alınan	0,00	0,00	33.218.364,67
630	02	3	5	0	Sosyal Güvenlik Kurumuna	0,00	0,00	544.509,28	600	04	2	2	0	Sermaye	0,00	0,00	21.659.662,75
630	02	3	6	1	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	0,00	0,00	544.509,28	600	04	2	2	1	İ Özel İşlem Hizmetlerinde Kullanılmak Üzere Alınan Hazine Yardımları	0,00	0,00	14.000.000,00
630	02	5	0	0	Diğer Personel	0,00	0,00	4.308.949,80	600	04	2	2	1	Hazine yardımı	0,00	0,00	14.000.000,00
630	02	5	6	0	Sosyal Güvenlik Kurumuna	0,00	0,00	4.308.949,80	600	04	2	2	99	Sermaye nitelikli diğer işler için genel bütçeden alınan	0,00	0,00	7.659.662,75
630	02	5	6	1	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	0,00	0,00	4.308.949,80	600	04	2	2	1	Diğer İşlemlerden Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	0,00	4.810.520,39
630	03	0	0	0	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	0,00	27.813.896,95	600	04	3	0	0	Sermaye	0,00	0,00	4.810.520,39
630	03	1	0	0	Üretim Yönelik Mal ve Malzeme Alınan	0,00	0,00	73.551,94	600	04	3	2	0	Diğer İşlemlerden Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	0,00	4.810.520,39
630	03	1	9	0	Diğer Mal ve Malzeme Alınan	0,00	0,00	73.551,94	600	04	3	2	3	Diğer İşlemlerden Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	0,00	4.810.520,39
630	03	1	9	1	Diğer Mal ve Malzeme Alınan	0,00	0,00	73.551,94	600	04	3	2	3	Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışlar	0,00	0,00	2.339.734,16
630	03	2	0	0	Tüketim Yönelik Mal ve Malzeme Alınan	0,00	0,00	3.426.418,01	600	04	4	0	0	Carî	0,00	0,00	2.339.734,16
630	03	2	1	0	Kırtasiye ve Büro Malzemesi Alınan	0,00	0,00	64.154,14	600	04	4	1	0	Kurumlardan alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	0,00	2.339.734,16
630	03	2	1	1	Kırtasiye Alınan	0,00	0,00	4.624,00	600	04	4	1	1	Proje Yardımları	0,00	0,00	191.237.795,27
630	03	2	1	3	Periyodik Yayın Alınan	0,00	0,00	49.508,64	600	04	4	1	1	Su ve Temizlik Malzemesi Alınan	0,00	0,00	378.823,46
630	03	2	1	5	Baskı ve Çizim Giderleri	0,00	0,00	9.943,50	600	04	4	1	3	Su Alınan	0,00	0,00	378.823,46
630	03	2	2	0	Su ve Temizlik Malzemesi Alınan	0,00	0,00	378.823,46	600	04	4	1	5	Ereği Alınan	0,00	0,00	2.918.729,98
630	03	2	2	1	Su Alınan	0,00	0,00	378.823,46	600	04	4	1	5	Yakacak Alınan	0,00	0,00	532.820,54
630	03	2	3	0	Ereği Alınan	0,00	0,00	2.918.729,98	600	04	4	1	1	Alkayaklı ve Yağ Alınan	0,00	0,00	764.959,47
630	03	2	3	1	Yakacak Alınan	0,00	0,00	532.820,54	600	04	4	1	1	Elektrik Alınan	0,00	0,00	1.580.831,67
630	03	2	3	2	Alkayaklı ve Yağ Alınan	0,00	0,00	764.959,47	600	04	4	1	1	Diğer Ereği Alınan	0,00	0,00	10.000,00
630	03	2	3	3	Elektrik Alınan	0,00	0,00	1.580.831,67	600	04	4	1	90	Yıyacak, İşçilik ve Yem Alınan	0,00	0,00	15.044,40
630	03	2	3	90	Diğer Ereği Alınan	0,00	0,00	10.000,00	600	04	4	2	0	İşçilik Alınan	0,00	0,00	15.044,40
630	03	2	4	0	Yıyacak, İşçilik ve Yem Alınan	0,00	0,00	15.044,40	600	04	4	2	1	Özel Malzeme Alınan	0,00	0,00	19.175,00
630	03	2	4	2	İşçilik Alınan	0,00	0,00	15.044,40	600	04	4	2	1	Diğer İşlemlerden Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	0,00	187.854.959,77
630	03	2	6	0	Özel Malzeme Alınan	0,00	0,00	19.175,00	600	04	4	2	9	İlgili İşlemlerden Alınan Sermaye Nitelikli Yardımlar	0,00	0,00	187.854.959,77

ANKARA YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI 2018 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

630	03	2	8	90	Diğer Özel Malzeme Alınan	0,00	0,00	19.175,00	600	04	5	2	1	Eğitim Hizmetleri İçin Genel Bütçeli İşlemlerden Alınan Sermaye Nitelikli Yardımlar	0,00	0,00	167.654.559,77	
630	03	2	9	0	Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alınan	0,00	0,00	29.491,90	600	04	5	2	1	Genel Bütçeli İşlemlerden Alınan Proje Yardımları	0,00	0,00	167.654.559,77	
630	03	2	9	90	Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alınan	0,00	0,00	29.491,90	600	05	0	0	0	Diğer Gelirler	0,00	0,00	2.374.888.947,26	
630	03	3	0	0	Yolculuklar	0,00	0,00	208.761,64	600	05	1	0	0	Faiz Gelirleri	0,00	0,00	17.778.890,22	
630	03	3	1	0	Yurtiçi Geçici Görev Yolculukları	0,00	0,00	1.924,30	600	05	1	9	0	Diğer Faizler	0,00	0,00	17.778.890,22	
630	03	3	1	1	Yurtiçi Geçici Görev Yolculukları	0,00	0,00	1.924,30	600	05	1	9	1	Kıtlardan Alacaklar Faizleri	0,00	0,00	1.069,62	
630	03	3	5	0	Yolculuk Tasminatları	0,00	0,00	206.837,45	600	05	1	9	3	Mevduat Faizleri	0,00	0,00	17.712.782,29	
630	03	3	5	1	Seyahat Görev Tasminatları	0,00	0,00	206.837,45	600	05	1	9	99	Diğer Faizler	0,00	0,00	65.017,31	
630	03	4	0	0	Görev Giderleri	0,00	0,00	251.885,26	600	05	2	0	0	Kıtlar ve Kurumlardan Alınan Paylar	0,00	0,00	54.534.082,90	
630	03	4	2	0	Yasal Giderler	0,00	0,00	250.963,26	600	05	2	9	0	Diğer Paylar	0,00	0,00	54.870.582,26	
630	03	4	2	4	Mahkeme Harç ve Giderleri	0,00	0,00	45.480,62	600	05	2	9	99	Diğer Paylar	0,00	0,00	54.870.582,26	
630	03	4	2	90	Diğer Yasal Giderler	0,00	0,00	205.502,64	600	05	3	0	0	Panik Cezaları	0,00	0,00	224.424,09	
630	03	4	9	0	Diğer Görev Giderleri	0,00	0,00	722,00	600	05	3	2	0	İdari Panik Cezaları	0,00	0,00	224.424,09	
630	03	4	9	90	Diğer Görev Giderleri	0,00	0,00	722,00	600	05	3	2	99	Diğer İdari/Panik Cezaları	0,00	0,00	224.424,09	
630	03	5	0	0	Hizmet Alınan	0,00	0,00	19.269.234,80	600	05	9	0	0	Diğer Çeşitli Gelirler	0,00	0,00	2.203.754.530,84	
630	03	5	1	0	Müşavir Firma ve Kişiler Ödemeleri	0,00	0,00	6.832.070,16	600	05	9	1	0	Diğer Çeşitli Gelirler	0,00	0,00	2.301.985.061,63	
630	03	5	1	3	Bilgiye Hizmet Alınan	0,00	0,00	4.249.863,45	600	05	9	1	1	İnf Kaydedilecek Nakit Tazminatlar	0,00	0,00	443.657,87	
630	03	5	1	8	Tamirlik Hizmet Alınan Giderleri	0,00	0,00	1.966.902,46	600	05	9	1	3	İnf Kaydedilecek Tazminat Mektupları	0,00	0,00	9.225,00	
630	03	5	1	9	Özel Güvenlik Hizmet Alınan Giderleri	0,00	0,00	549.507,22	600	05	9	1	6	Kıtlardan Alacaklar	0,00	0,00	8.116,00	
630	03	5	1	90	Diğer Müşavir Firma ve Kişiler Ödemeleri	0,00	0,00	65.797,03	600	05	9	1	22	YKOB'lar Tarafından Yürürlükte Hizmetler Karşılığında Edilen Gelirler	0,00	0,00	69.029.321.940,90	
630	03	5	2	0	Haberleşme Giderleri	0,00	0,00	792.070,51	600	05	9	1	99	Yükünde Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	0,00	0,00	546.682,73	
630	03	5	2	1	Posta ve Telgraf Giderleri	0,00	0,00	35.000,00						GELİRLER TOPLAMI:	0,00	0,00	2.628.927.288,37	
630	03	5	2	2	Telefon Abonelik ve Kullanım Ücretleri	0,00	0,00	362.994,57						FAALİYET SONUCU (+/-):			2.267.664.922,68	
630	03	5	2	3	Bilgiye Abonelik ve İnternet Entegrasyon Giderleri	0,00	0,00	345.993,48									8	
630	03	5	2	3	Bilgiye Abonelik Giderleri	0,00	0,00	345.993,48										
630	03	5	2	5	Uydu Haberleşme Giderleri	0,00	0,00	8.636,56										
630	03	5	2	90	Diğer Haberleşme Giderleri	0,00	0,00	9.454,92										
630	03	5	3	0	Taahhüt Giderleri	0,00	0,00	71.137,60										
630	03	5	3	2	Yolcu Taahhüt Giderleri	0,00	0,00	71.137,60										
630	03	5	4	0	Tarife Bağlı Ödemeler	0,00	0,00	43.311,60										
630	03	5	4	1	İban Giderleri	0,00	0,00	31.664,60										
630	03	5	4	2	Sigorta Giderleri	0,00	0,00	11.647,22										
630	03	5	5	0	Kiralar	0,00	0,00	5.842.102,66										
630	03	5	5	2	Taahhüt Kiralama Giderleri	0,00	0,00	4.890.532,77										
630	03	5	5	6	Lojman Kiralama Giderleri	0,00	0,00	28.981,94										
630	03	5	5	12	Personel Servis Kiralama Giderleri	0,00	0,00	919.536,24										
630	03	5	5	90	Diğer Kiralama Giderleri	0,00	0,00	3.071,70										
630	03	5	9	0	Diğer Hizmet Alınan	0,00	0,00	5.688.533,00										

ANKARA YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI 2018 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

630	03	5	9	3	Kurslara Katılma ve Eğitim Giderleri	0,00	0,00	34.532,40
630	03	5	9	10	Lojman İşletme Maliyetlerine Katılım Giderleri	0,00	0,00	9.594,30
630	03	5	9	90	Diğer Hizmet Alımları	0,00	0,00	5.644.406,31
630	03	6	0	0	Tamamı Ve Tanıtım Giderleri	0,00	0,00	3.888.195,52
630	03	6	1	0	Tamamı Giderleri	0,00	0,00	3.873.195,52
630	03	6	1	1	Tamamı, Ağırletme, Tören, Fuar, Organizasyon Giderleri	0,00	0,00	3.873.195,52
630	03	6	2	0	Tanıtım Giderleri	0,00	0,00	15.000,00
630	03	6	2	1	Tanıtım, Ağırletme, Tören, Fuar, Organizasyon Giderleri	0,00	0,00	15.000,00
630	03	7	0	0	Merkulü Mal, Gayrimerkulü Hakk Alım, Bakım Ve Onarım Giderleri	0,00	0,00	301.812,50
630	03	7	1	0	Merkulü Mal Alım Giderleri	0,00	0,00	40.183,51
630	03	7	1	1	Büro ve İşyeri Mal ve Malzeme Alımları	0,00	0,00	0,00
630	03	7	1	2	Büro ve İşyeri Makine ve Teçhizat Alımları	0,00	0,00	3.158,02
630	03	7	1	90	Diğer Dayanıklı Mal ve Malzeme Alımları	0,00	0,00	46.028,99
630	03	7	2	0	Gayrimerkulü Hakk Alımları	0,00	0,00	10.891,40
630	03	7	2	1	Bilgisayar Yazılım Alımları ve Yapımları	0,00	0,00	10.891,40
630	03	7	3	0	Bakım ve Onarım Giderleri	0,00	0,00	331.737,99
630	03	7	3	2	Makine Teçhizat Bakım ve Onarım Giderleri	0,00	0,00	107.188,06
630	03	7	3	3	Yapıt Bakım ve Onarım Giderleri	0,00	0,00	182.983,37
630	03	7	3	4	İç Mekanlar Onarım Giderleri	0,00	0,00	650,00
630	03	7	3	90	Diğer Bakım ve Onarım Giderleri	0,00	0,00	40.926,56
630	03	8	0	0	Gayrimerkulü Mal Bakım Ve Onarım Giderleri	0,00	0,00	111.628,15
630	03	8	1	0	Hizmet Binaları Bakım ve Onarım Giderleri	0,00	0,00	111.628,15
630	03	8	1	2	Okul Bakım ve Onarım Giderleri	0,00	0,00	6.016,15
630	03	8	1	90	Diğer Hizmet Binaları Bakım ve Onarım Giderleri	0,00	0,00	105.610,00
630	03	9	0	0	Tedavi Ve Cenaze Giderleri	0,00	0,00	193.520,00
630	03	9	3	0	Cenaze Giderleri	0,00	0,00	193.520,00
630	03	9	3	2	Mezar ve Şehitlik Yapım ve Bakım Giderleri	0,00	0,00	193.520,00
630	05	0	0	0	Carl Transferleri	0,00	0,00	1.135.943,00
630	05	3	0	0	Kar Amacı Gözlenen Kuruluşlara Yapılan Transferler	0,00	0,00	135.943,00
630	05	3	1	0	Kar Amacı Gözlenen Kuruluşlara	0,00	0,00	135.943,00
630	05	3	1	5	Memurların Öğle Yemeğine Yardım	0,00	0,00	135.943,00
630	05	4	0	0	Hane Halkına Yapılan Transferler	0,00	0,00	1.000.000,00
630	05	4	9	0	Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	0,00	0,00	1.000.000,00
630	05	4	9	1	Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	0,00	0,00	1.000.000,00
630	07	0	0	0	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	50.935.343,16

ANKARA YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI 2018 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

630	07	1	0	0	Yurtiçi Sermaye Transferleri	0,00	0,00	50.006.343,16
630	07	1	5	0	Mahalli İdarelere Sermaye Transferleri	0,00	0,00	50.640.000,00
630	07	1	5	2	Belediyelere	0,00	0,00	50.000.000,00
630	07	1	5	5	Bağlı İdarelere	0,00	0,00	640.000,00
630	07	1	9	0	Diğer Sermaye Transferleri	0,00	0,00	206.343,16
630	07	1	9	1	Demek, Bank, Kurum, Kuruluş, Sandık Vb. Kuruluşlara	0,00	0,00	230.207,16
630	07	1	9	3	Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarına	0,00	0,00	65.136,00
630	11	0	0	0	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	0,00	0,00	1.768.820,00
630	11	5	0	0	Maddi Olmayan Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumsuz Farklar	0,00	0,00	1.768.820,00
630	12	0	0	0	Gelirlerin Reti Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	0,00	0,00	0,00
630	12	3	0	0	Tespebbâ ve Mülkiyet Giderleri	0,00	0,00	0,00
630	12	3	6	0	Kira Giderleri	0,00	0,00	0,00
630	12	3	6	1	Diğer Yapılmaz Kira Giderleri	0,00	0,00	0,00
630	12	3	6	1	KÖİB Aracı Tesisi Kira Giderleri	0,00	0,00	0,00
630	12	3	6	1	Lojman Kira Giderleri	0,00	0,00	0,00
630	12	3	6	1	Sosyal Tesisi Kira Giderleri	0,00	0,00	0,00
630	12	3	6	1	Yapılmaz Kira	0,00	0,00	0,00
630	12	3	6	1	Çevresel Giderler	0,00	0,00	0,00
630	12	3	6	1	Spor Tesisi Kira Giderleri	0,00	0,00	0,00
630	13	0	0	0	Amortisman Giderleri	0,00	0,00	3.765.522,91
630	13	1	0	0	Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	0,00	0,00	3.340.690,03
630	13	1	3	0	Tesisi, Makine Ve Cihazların Amortisman Giderleri	0,00	0,00	241.393,20
630	13	1	4	0	Taahhüt Amortisman Giderleri	0,00	0,00	97.766,14
630	13	1	5	0	Demirbaşların Amortisman Giderleri	0,00	0,00	3.001.532,40
630	13	2	0	0	Maddi Olmayan Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	0,00	0,00	444.831,88
630	13	2	1	0	Haklar Amortisman Giderleri	0,00	0,00	444.831,88
630	14	0	0	0	İk Malde ve Malzeme Giderleri	0,00	0,00	788.837,67
630	14	1	0	0	Kirabaşı Malzeme	0,00	0,00	308.313,92
630	14	2	0	0	Beslenme, Gıda Aracı ve Mübâde Kullanılan Tüccâr Malzeme	0,00	0,00	15.412,07
630	14	3	0	0	Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzeme	0,00	0,00	250,16
630	14	4	0	0	Yakıt, Yakıt Katkı ve Faliyet Yağlar	0,00	0,00	1.840,80
630	14	5	0	0	Temizleme Ekipmanları	0,00	0,00	131.801,80
630	14	6	0	0	Giyecik, Mefuzat ve Tuahhiye Malzeme	0,00	0,00	90.272,70
630	14	7	0	0	Yiyecik	0,00	0,00	2.641,71
630	14	8	0	0	İpecek	0,00	0,00	210,04

ANKARA YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI 2018 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

830	14	10	0	0	Zirai Maddeler	0,00	0,00	1.541,40
830	14	12	0	0	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	0,00	0,00	97.660,37
830	14	13	0	0	Yedek Parçalar	0,00	0,00	66.631,56
830	14	14	0	0	Nakli Vahibeleri Lezzikleri	0,00	0,00	16.638,00
830	14	15	0	0	Değirm, Bağ ve Sebze Araçları Yayımlar	0,00	0,00	12.266,10
830	14	16	0	0	Spor Malzemeleri Grubu	0,00	0,00	13.096,00
830	14	17	0	0	Baskınç Ekipmanlar	0,00	0,00	35,40
830	14	99	0	0	Diğer Tüketim Araçları Malzemeler	0,00	0,00	30.224,04
830	25	0	0	0	Kamu İdarilerine Bedelsiz Olarak Devredilen Mali Olmayan Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	0,00	0,00	138.825.463,79
830	25	1	0	0	Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarilerine Bedelsiz Olarak Devredilen Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	0,00	0,00	138.825.463,79
830	25	1	1	0	Bedelsiz Olarak Devredilen Stoklar	0,00	0,00	1.325.703,56
830	25	1	4	0	Bedelsiz Olarak Devredilen Brütler	0,00	0,00	88.060.606,34
830	25	1	5	0	Bedelsiz Olarak Devredilen Tevakküf Makine Ve Cihazlar	0,00	0,00	168.720,48
830	25	1	6	0	Bedelsiz Olarak Devredilen Taahhütler	0,00	0,00	955.800,00
830	25	1	7	0	Bedelsiz Olarak Devredilen Demirbaşlar	0,00	0,00	24.770.366,41
830	25	1	8	0	Bedelsiz Olarak Devredilen Halklar	0,00	0,00	23.304.245,06
830	30	0	0	0	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	0,00	0,00	100.067.026,46
830	30	6	0	0	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	0,00	0,00	100.067.026,46
830	30	6	2	0	Menkul Sermaye Üretim Giderleri	0,00	0,00	4.229.367,60
830	30	6	2	1	Müavir Firma ve Kişilere Ödemeler	0,00	0,00	4.229.367,60
830	30	6	5	0	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	0,00	0,00	90.534.046,66
830	30	6	5	1	Müavir Firma ve Kişilere Ödemeler	0,00	0,00	88.280.293,36
830	30	6	5	9	Diğer Giderler	0,00	0,00	2.253.753,30
830	30	6	7	0	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	0,00	0,00	4.708.834,18
830	30	6	7	1	Müavir Firma ve Kişilere Ödemeler	0,00	0,00	3.644.369,33
830	30	6	7	9	Diğer Giderler	0,00	0,00	1.064.464,85
830	30	6	9	0	Diğer Sermaye Giderleri	0,00	0,00	614.780,00
830	30	6	9	9	Diğer Sermaye Giderleri	0,00	0,00	614.780,00
830	99	0	0	0	Diğer Giderler	0,00	0,00	1.525,31
830	99	99	0	0	Yılında Tanımlanmayan Diğer Giderler	0,00	0,00	1.525,31
GİDERLER TOPLAMI :						0,00	0,00	361.272.882,78

EK 2: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Bütçe Hesaplarının Yıl Sonu Toplamları Arasında Denklik Bulunmaması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	
Banka Hesabı ve Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı Arasında Uyumsuzluk Bulunması	2017	Yerine Getirilmedi	2018 yılı raporunun Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler bölümünün 1.Bulgusunda yeniden konu edilmiştir.
Uzun Vadeli Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabının Kullanılmaması	2017	Yerine Getirilmedi	2018 yılı raporunun Kamu İdaresine Bildirilecek Diğer Hususlar bölümünün 1.Bulgusunda yeniden konu edilmiştir.
Başkanlığa Devredilen Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması, Rayiç Bedellerinin Tespit Edilmemesi ve Buna İlişkin Muhasebeleştirme İşlemlerinin Yapılmaması	2017	Yerine Getirilmedi	2018 yılı raporunun Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünün 4. Bulgusunda

			yeniden konu edilmiştir.
Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabının Kullanılmaması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	2018 yılı denetimlerimizde söz konusu husus tespit edilmemiştir.
Geçici Kabulü Yapılmış Yapım İşlerinin Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenmesi	2017	Kısmen Yerine Getirildi	2018 yılı raporunun Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünün 3.Bulgusunda yeniden konu edilmiştir.
Haklar Hesabı ve Birikmiş Amortismanlar Hesabının Kullanılmaması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	2018 Denetimlerimizde söz konusu hususa rastlanmamıştır.
Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması ve Kıdem Tazminatları Karşılıkları Hesabının Kullanılmaması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	2018 yılı denetimizde söz konusu tespite ilişkin tahmini kayıt yapıldığı görülmüştür.
Taşınmazın Değerini Artıran Harcamaların İlgili Maddi Duran Varlık Hesabına Kaydedilmemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	
Varlık Hesaplarına Kaydedilmesi Gereken Maddi Duran Varlık Alımlarının Giderler Hesabına Kaydedilmesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	